

TÓTVÁZSONY

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés 3

2. Tótvázsony bemutatása 5

3. Örökségünk 12

4. Eltérő karakterű településrészek Tótvázsonyban 26

I. Falusias lakóterület

II. Településközponti vegyes terület

III. Új, átalakuló, beépülő településrész

IV. Gazdasági, kereskedelmi, ipari terület

V. Különleges területek - temetők

VI. Zöldterületek, erdők

VII. Üdülőterület

VIII. Mezőgazdasági felhasználású terület

IX. Beépítésre nem szánt terület

5. Általános útmutató 48

Az igények meghatározása

A telek kiválasztása

Az építész kiválasztása

Egyedi arculat

Terepviszonyok

Telepítés

Tájéolás

A ház elhelyezése

Alaprajz, arányok, tömeg

Fenntarthatóság, energiatudatosság

Értékállóság

6. Építészeti útmutató 55

I Kertvárosias beépítésre, a I Falusias beépítésre ,a I Településközponti vegyes területre nézve:

Telepítés

Tömeg

Magasság

Tetőforma

Tetőhajlásszög

Homlokzatképzés

Anyaghasználat, színek

Nyílászárók

Részletek

Kerítések

Kertek

7. Jói példák I Épületek,részletek 82

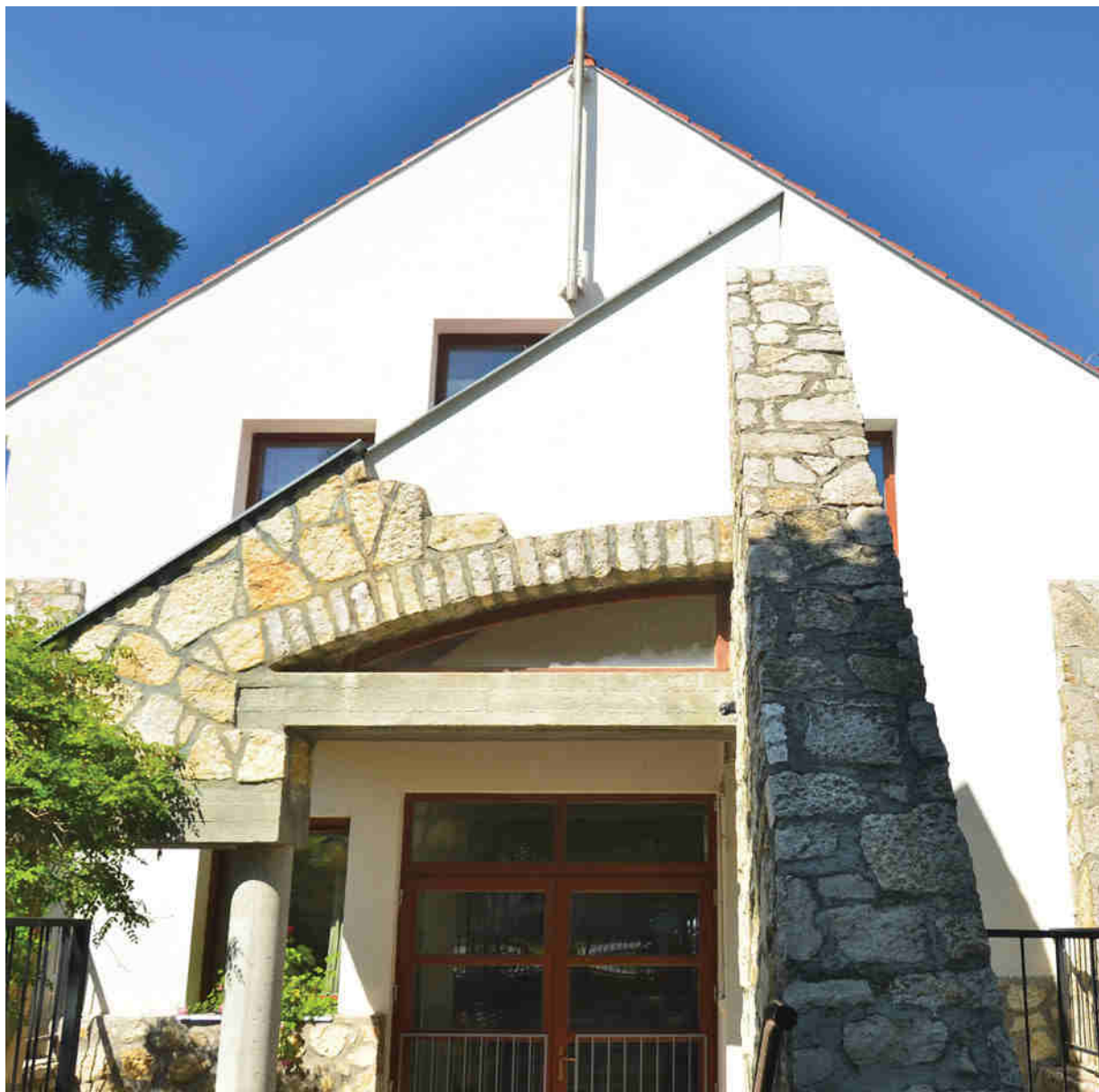
8. Utcák, terek 86

9. Hirdetések, reklámtáblák 92

BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. Valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között. Az építészet sokszínűségét adják a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön-külön szép a dallam, amit játszanak, az összkép mégis hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élehetetlen környezetet alakítanak ki.

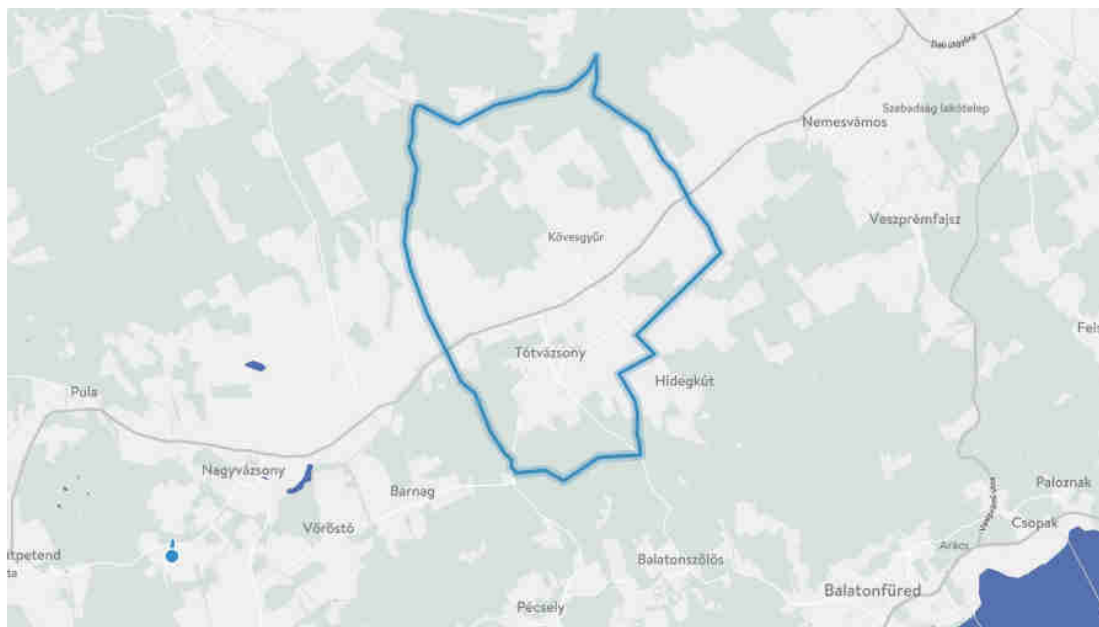
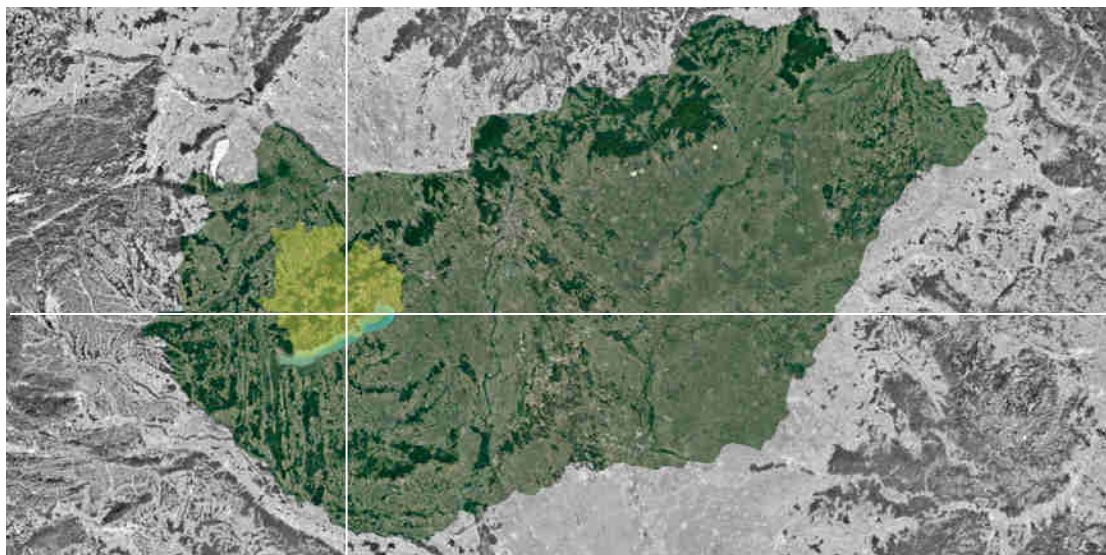
A KÉZIKÖNYVRŐL

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismer-tetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatokról a zenén át egészen az épített környezetünkig.

TÓTVÁZSONY BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

Tótvázsony a Balaton-felvidék festői szépségű medencéjében, a Vázsonyi medence keleti részén fekszik. A település Veszprémtől D-NY-i irányban, 16 km-re található, a 77. sz. főút Nemesvámos, Hidegkút és Nagyvázsony közötti leágázásánál. Határának É-D-i kiterjedése közel 10 km, É-NY-i 7 km, belterületi központjának tengerszint feletti magassága 320 m. A település északon Szentgál, nyugaton Nagyvázsony és Barnag, keleten Nemesvámos és Hidegkút földterületeivel határos. Délen Pécselyen, Aszófőn, Balatonszőlősen át érjük el a Balatont.

Tótvázsony közúton gépjárművel, tömegközlekedési eszközzel könnyedén megközelíthető, a legközelebbi vasútállomás Veszprémben található.

Az Árpád-kori település nevét először egy birtokperben használt oklevélben említették (1082). A török hódoltság alatt a település lakossága a súlyos adóztatások miatt drasztikusan csökkent, azonban az 1670-es évektől növekedett. Lakosságának összetétele később szintén változott, a feltehetően 1720-40-es években betelepülő németek által. A nemzetiségi településnek mondható Tótvázsony jelenleg kb. 1400, felekezeti megoszlás szerint főként római katolikus és református vallású lakossággal rendelkezik.

Tótvázsony Veszprém megye egyik legnagyobb határával rendelkező községe. Kialakulásában nagy szerepet játszott a területét D-É-i irányban átszelő két patak (Vázsonyi-Séd, Hidegkúti-Séd). Egyes történeti források megemlítik, hogy bár már az 1700-as években is hozzá tartozott a megye egyik legnagyobb határterülete, ugyanakkor, szőlőművelésre alkalmas földje aligha akadt.

Jelenlegi területfelhasználására jellemző, hogy belterületén elsősorban lakóterületek, zöldterületek, településközponti vegyes területek, kereskedelmi, szolgáltató területek (északi határ) találhatók. Külterületén döntő részben erdőterület, árutermelő mezőgazdasági terület, honvédelmi terület (nyugati határ), ipari-mezőgazdasági üzemi (Kövesgyűrűpuszta), külszíni bányaterület (Kövesgyűrűpusztától É-NY-i irányban) találhatók.

A település területe változatosnak mondható: északra a Balaton-felvidék nyúlványát képező Csatár-hegy, völgyes erődvonulatok találhatók, míg délen a Balatonhoz közelebb eső területen lankásabb, viszonylag sík területek, rétek, szántók helyezkednek el.

Nagykiterjedésű község-
hátán három kistáj osztozik.
Legnagyobb része a Déli-Ba-
kony kistájcsoporthoz Veszprém
– Nagyvázsonyi-medence
kistájába tartozik. É-NY-i erdős
része ugyanezen kistájcsoporthoz
Kabhegy-Agár-tető csoporthoz
kistájába, míg a belterülettől
délre eső része a Balaton-felvidék
kistájcsoporthoz Balaton-felvidék és
kismédencéi kistájba sorolandó.
Éghajlata mérsékelt, hűvös,
mérsékelt száraz. Az éves csa-
padék közepes, melynek mennyi-
sége egész évben egyenletesen
oszlódik el. Növényzetére leginkább
molyhos tölgyes karszterdő volt
jellemző. Erdők a határ északi és
déli részén, magasabb meszes
alapkőzetű felszíneken maradtak
fenn.

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

Az Árpád-korban már létező, akkor még csak egy utcás, középkori falu a jelenlegi központi területen, É-D-i irányban terült el. Lakosságának száma és összetétele az évszázadok során sokat változott. A felekezeti megoszlásról szóló legutóbbi felmérések szerint az itt élők 87%-a római katolikus, 10%-a református és 3%-a egyéb vallást követ. A mindenkori vallási összetételnek megfelelően a településnek két temploma van.

1350-re datálható írásos emlékek szerint a jelenlegi református templom helyén állt a Szent Vencel tiszteletére szentelt középkori templom, körülötte terült el az akkori falu temetője. A 19. században a római katolikus lakosság gyors ütemű növekedése szükségessé tette az önálló római katolikus plébánia és templom felépítését, melynek terheit Szentgyörgyi Horváth János (a falu legnagyobb földesura) vállalta magára. Az új római katolikus templom 1817-1818 között épült fel a falu É-K-i felében. A római katolikusoknak két temetője is volt. Ezek közül az egyik (református temetőtől délre eső) mára már betelt. A másik, napjainkig is használatos temetőt közmezőből hasították ki és szentelték fel.

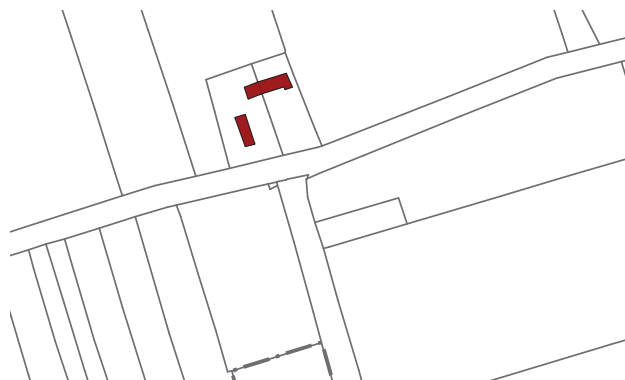
Műemléki védeltséget élvező ingatlanok helyrajzi számai:

- Római kat. templom és plébánia: 98
- Református templom: 307
- Református lelkészlak: 397
- lakóház a Magyar utcában: 368
- lakóház a Kereszt utcában: 202
- Csárda major: 0102/3, 0102/5

Műemléki környezetben lévő ingatlanok helyrajzi számai:

- Római katolikus templom ex-lege műemléki környezete: 202, 60, 61, 97/3, 147/1, 147/2, 97/1, 97/2, 87/1, 104/2, 194, 196, 195
- Református templom ex-lege műemléki környezete: 197, 199, 305/4, 305/7, 367, 368, 373, 397, 198, 398/1, 399, 400/2, 423, 413/2, 413/3, 187/4, 370/4, 390/2, 305/8
- Református lelkészlak ex-lege műemléki környezete: 197, 307, 390/2, 398/1, 396, 305/4, 305/7, 305/8

- Műemléki környezet
- Helyi védelem alatt álló épület
- Műemléki védelem alatt álló épület

TÓTVÁZSONY MŰEMLEKI ÉS HELYI VÉDELTSÉGŰ INGATLANAI

A mai református templom helyén állt a falu középkori temploma (1350). E középkori katolikus templomot a reformátusok a maguk számára vették igénybe. A jelenlegi református templomot többször is felújították, bővítették. 1791-1794 között építették át copfstílusúvá, majd 1794-ben felépült a tornya is. Egy évszázad múlva újra jelentős átépítésen esett át. A megújított református templomot 1894 szeptemberében szentelték fel. Jelenlegi formájában egyhajós, egyenes szentélyzáródású épület, nyugati homlokzata előtt torony áll.

Református lelkészlak, Magyar utca 98., hrsz.: 397

Fontos értéke a településnek a Magyar utca 98. sz. alatt álló református lelkészlak épülete. Az épület a 18. század végén épült, copf stílusban. Az épület manzárdtető fedélszéket kapott.

Népi lakóház, Kereszt utca 6., hrsz.: 202

A település lakóházai között, kiemelt értéket képvisel a Kereszt utca 6. sz. alatt álló lakóépület is, mely népi jellegeket hordoz magán. A díszített oromfalas, csonka kontyolt tetős lakóház a 19. század elején épült, állapota közepes, felújítás után jelentős elemévé válhatna az utcaképnek. Az épület műemléki védelem alatt áll.

Népi lakóház, Magyar utca 87., hrsz.: 368

A település értékei közé tartozik a Magyar utca 87. sz. alatt álló népi lakóépület. A lakóház utca felőli részét elbontották, helyére új házat építettek. A középső megmaradt rész állapota jó, a csatlakozó tűzfalak macskalépcsős kialakításúak.

Csárda major, Vázsonyi út., hrsz.: 102/3, 102/5

A település magjától kissé félreeső területen a Vázsonyi út mentén helyezkedik el a Csárda major. Az épületben étterem üzemel, a használatnak köszönhetően jó állapotban van. Az épület műemléki védeltséget élvez.

A településen több épület (általában az 1800-as évek utolsó éveiben illetve az 1900-as évek első éveiben épültek) országos védeltséget élvez.

Helyi védeltségre javasolt épületek címei (utca - házszám):

Hajnal utca - 3, 4, 6, 10, 13-14

Iskola utca - 24, 25, 26

István utca: 7-8

Magyar utca - 10, 13, 17-18, 37-38, 49, 50, 77, 81-82, 92

Nagymező utca - 54

Telep utca - 10

Virág utca - 28

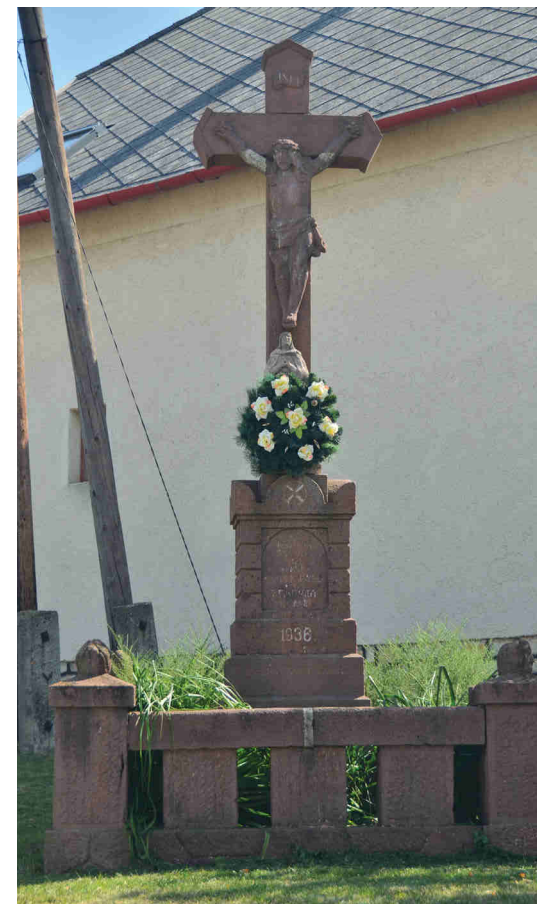

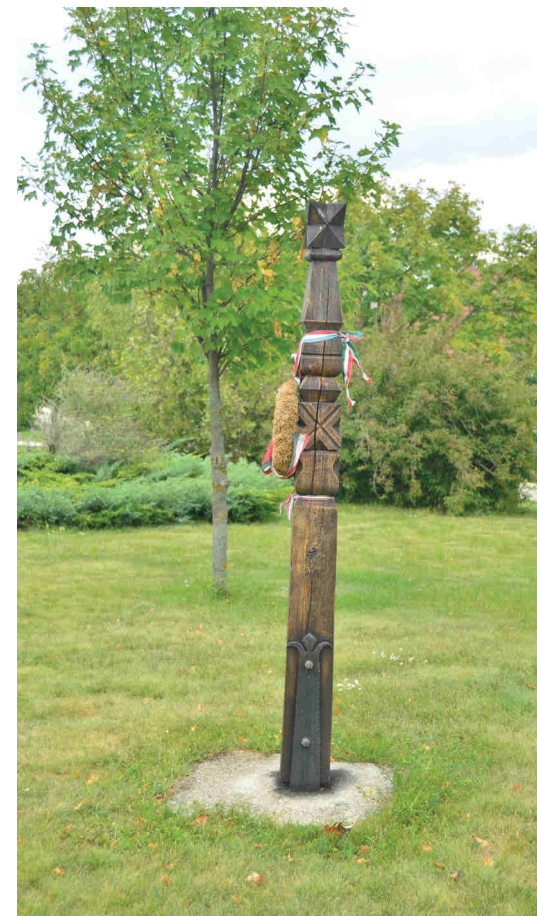
A település különböző pontjain találkozhatunk a szakrális, történelmi emlékekre utaló kőkeresztekkel. Közülük kiemelkedő a régi katolikus temető helyén meglévő és a jelenlegi temetőben fellelhető keresztek, az I. világháborút megelőző időszakban Amerikába kivándorló családok saját maguk számára emlékként állított úgynevezett „amerikás” kőkeresztjei (Veszprém-Tapolca, hidegkúti bekötőút) és az ismeretlen eredetű kőkereszt, mely a posta előtt található.

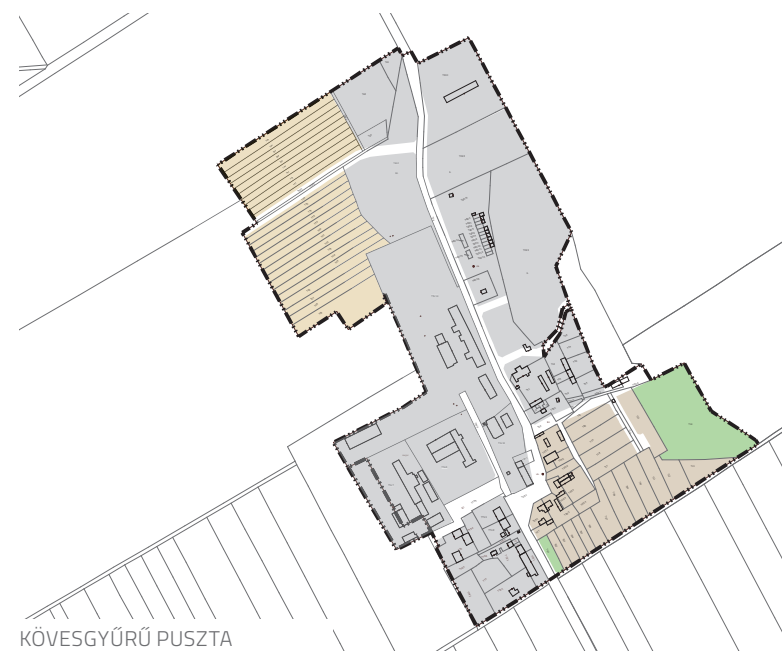
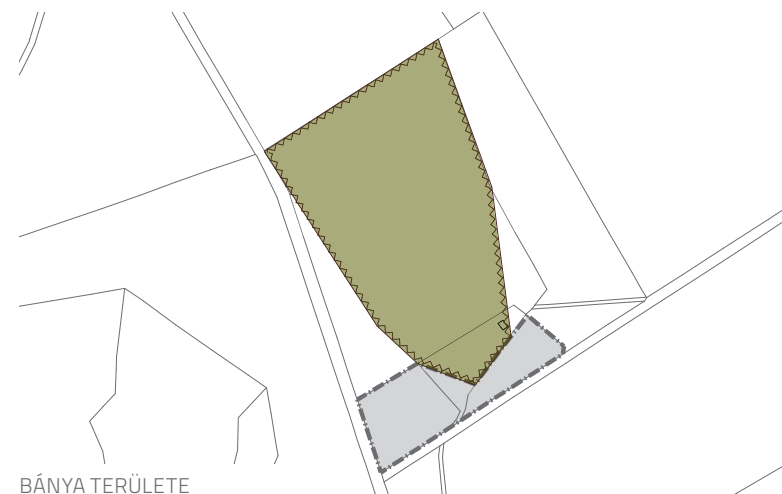

A lakosság nem csak a környezet természeti értékeit, a falusi élet szépségeit igyekszik megőrizni, hanem törekszik az egyes jelentős történelmi eseményeknek méltó emléket állítani. Erről a szándékról tanúskodik a település központjában, a Magyar utcában fellelhető I. világháborús emlékmű. A háborúba behívott, vissza nem tért katonáknak állít emléket a kő alkotás. A II. világháború áldozataiért áll a református templom előkertjében (Magyar utca) található világháborús emlékmű. Az 1848-as szabadságharc során elesett áldozatokért fa emlékoszlopot (kopjafa) készítettek a katolikus temető külterületében.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK TÓTVÁZSONYBAN

általános településkép, településkarakter

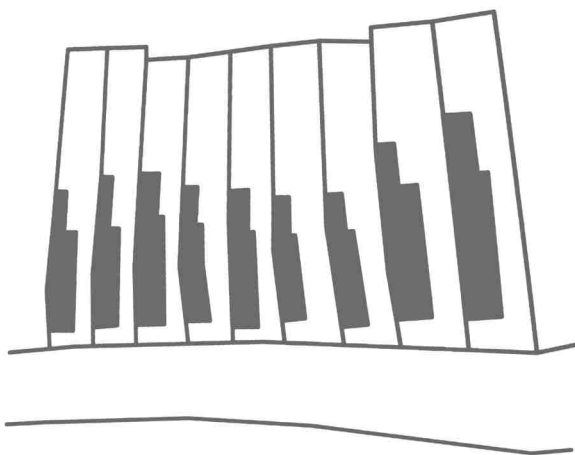
Tótvázsony község településszerkezetét illetően a halmaztelepülés kategóriába tartozónak tekinthetjük. A települést több irányban kivezető utak jellemzik. Az utcák hierarchikus rendje az ősi fésűs, szalagtelkes településszerkezetre utalnak. A 77. számú, Veszprém-Tapolca összekötő főútra merőlegesen becsatlakozó, a települést teljes egészében átszelő út (Magyar utca) megközelíthetőség szempontjából ma is a legfontosabb kapcsolata a településnek.

- Falusias lakóterület
- Településközponti, vegyes terület
- Új, átalakuló, beépülő településrész
- Gazdasági, kereskedelmi, ipari terület
- Különleges területek
- Zöldterületek, erdők
- Üdülőterület
- Mezőgazdasági felhasználású terület
- Bépítésre nem szánt terület

TÓTVÁZSONY BELTERÜLETE

FALUSIAS LAKÓTERÜLET

A település legrégebben kialakult vonalvezetéssel rendelkező utcái által határolt területek adják Tótvázsony belterületének döntő hányadára jellemző falusias jellegű lakóterületét. Fő jellegzetességük a tradicionális, szabálytalan szerkezet, a közökkel-árkokkal-patakokkal tagolt szomszédos telekhatárok. A domborzati viszonyok következtében kialakult hosszú, keskeny telkeken az épületeket egymás mögött építették, bővítették. A telkek szabálytalan elhelyezkedése miatt az előkertek mérete változó, nem alakult ki építési vonal, a homlokzat és az ucta viszonya változatos képet mutat. Értékes házak és utcaképek gazdagítják a településrészt, melynek megőrzése kiemelt jelentőséget kell kapjon.

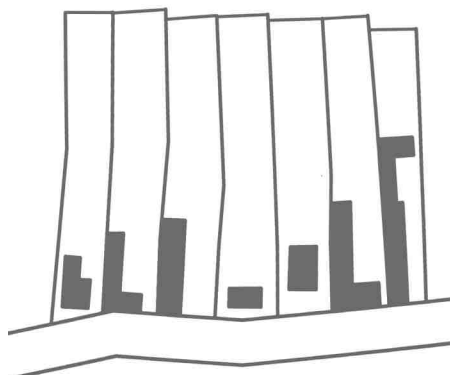

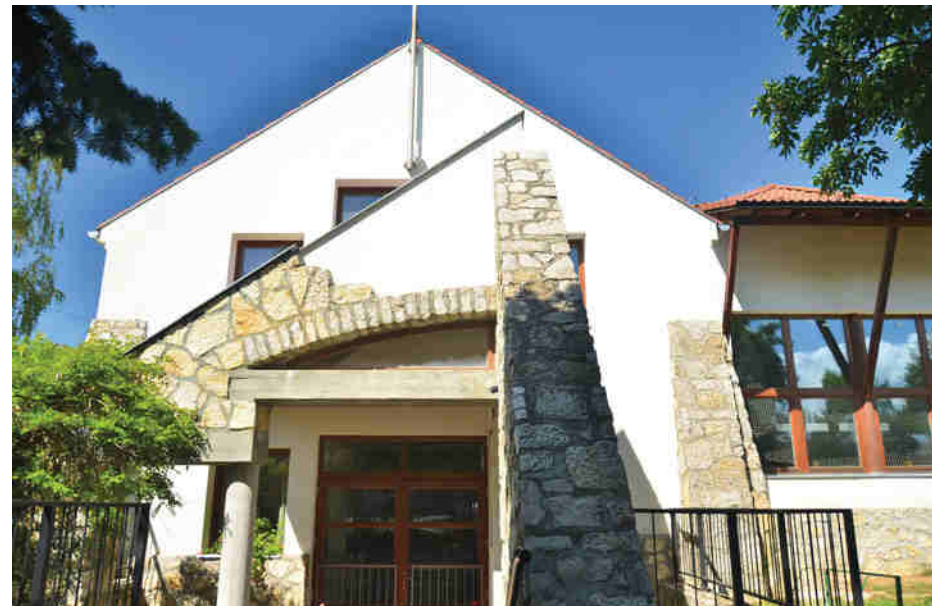

TELEPÜLÉSKÖZPONTI VEGYES TERÜLET

Jellemzően a település magja adja e karakterű területeket. Tótvázsony esetében a település több pontján (pl.: a református templom és a római katolikus templom köré települt intézményi területek, bekötőút északi részén húzódó területek, Tó Park), elszórtnak jelennek meg ezek a vegyes területek, melyeknek közösségszervezési és településképi szerepe egyaránt jelentős.

A területen található épületek, utcakép részek védelme kiemelt figyelmet kell élvezzen.

ÚJ, ÁTALAKULÓ, BEÉPÜLŐ TELEPÜLÉSRÉSZ

A település központi területének északi határában, a főúthoz közel eső területen egy tömbben alakítottak ki új építési területet, ahol folyamatosan jelennek meg az újabb lakóépületek. Az oldalhatáron álló beépítési módot követő épületek kivétel nélkül kontyolt vagy nyeregtetős magastetős épületek.

A tetőformák felesleges tagolásának visszafogásával és a tetőfedő anyagok színének, dőlésszögének egységesítésével jelentős településképi eredményt lehet elérni a területen.

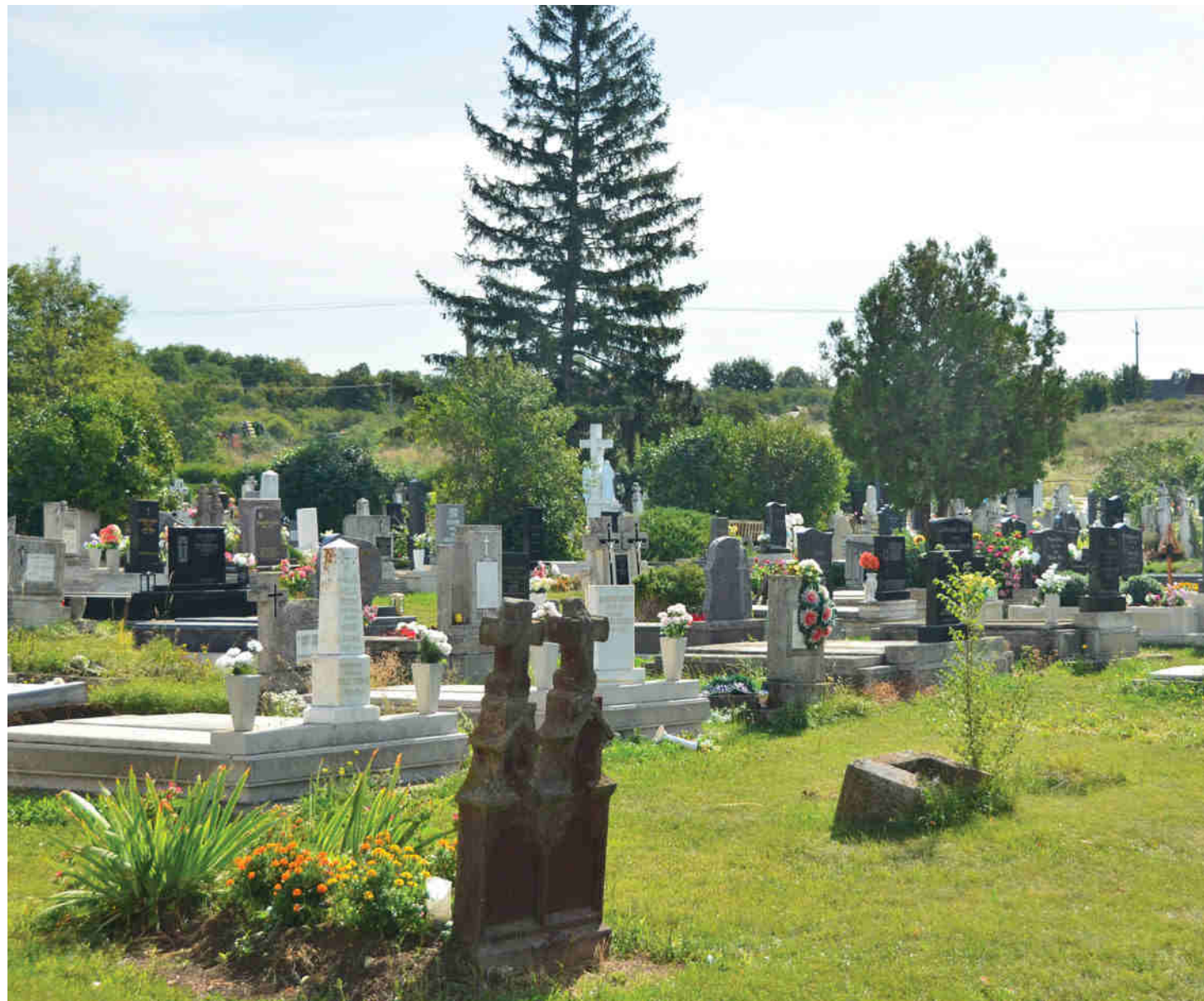

KÜLÖNLEGES TERÜLETEK TEMETŐK

A kultúrtörténeti jelentőségű temetők a történelmi település szélén, a 77. sz. főúthoz közel, a bekötőút (Magyar utca) mentén helyezkednek el. Az északabbra fekvő református temető az úttal párhuzamosan hosszabban elnyúló, nyugati oldalról magas fasorral szegélyezett, sík területen található. Ettől délre található a Magyar és a Temető utcai elágazásnál a katolikus temető. A sírkertet szintén dús növényzettel választották el a szomszédos mező területektől.

Helyi nevezetesség az utolsónak mondott „bakonyi betyár”, Savanyó Jóska sírja, mely a református temetőben található. Nevével visszaélve Tótvázsony környékén nagyon sok rablást, gyilkosságot követtek el. Elfogására 1883 decemberében 120 csendőrt vezényeltek erre a vidékre, 1000 Ft-os díjat tűztek ki a fejére és a Belügyminisztérium statáriumot hirdetett Veszprém megyében. Az országosan ismert bűnöző valójában egy „mítosz” volt. Miután 1884-ben, 43 éves korában elfogták és kihallgatták, kiderült, hogy a rettegett haramia valójában egy „ártatlan” rabló, aki valószínűleg egyetlen gyilkosságot sem követett el. Életfogytiglani fegyházra ítélték, ahonnan 1906-ban a váci püspök közbenjárására szabadult. A közeli Soós-pusztán telepedett le rokonainál, majd életének tragikus vége szakadt, mikor 1907-ben sajátkezűleg oltotta ki életét. Betyártörténetek, népdalok, pásztorfaragások őrzik emlékét. Halála után levelezőlapokat nyomtattak arcképéről, színműveket írtak róla.

ÜDÜLŐ TERÜLETEK

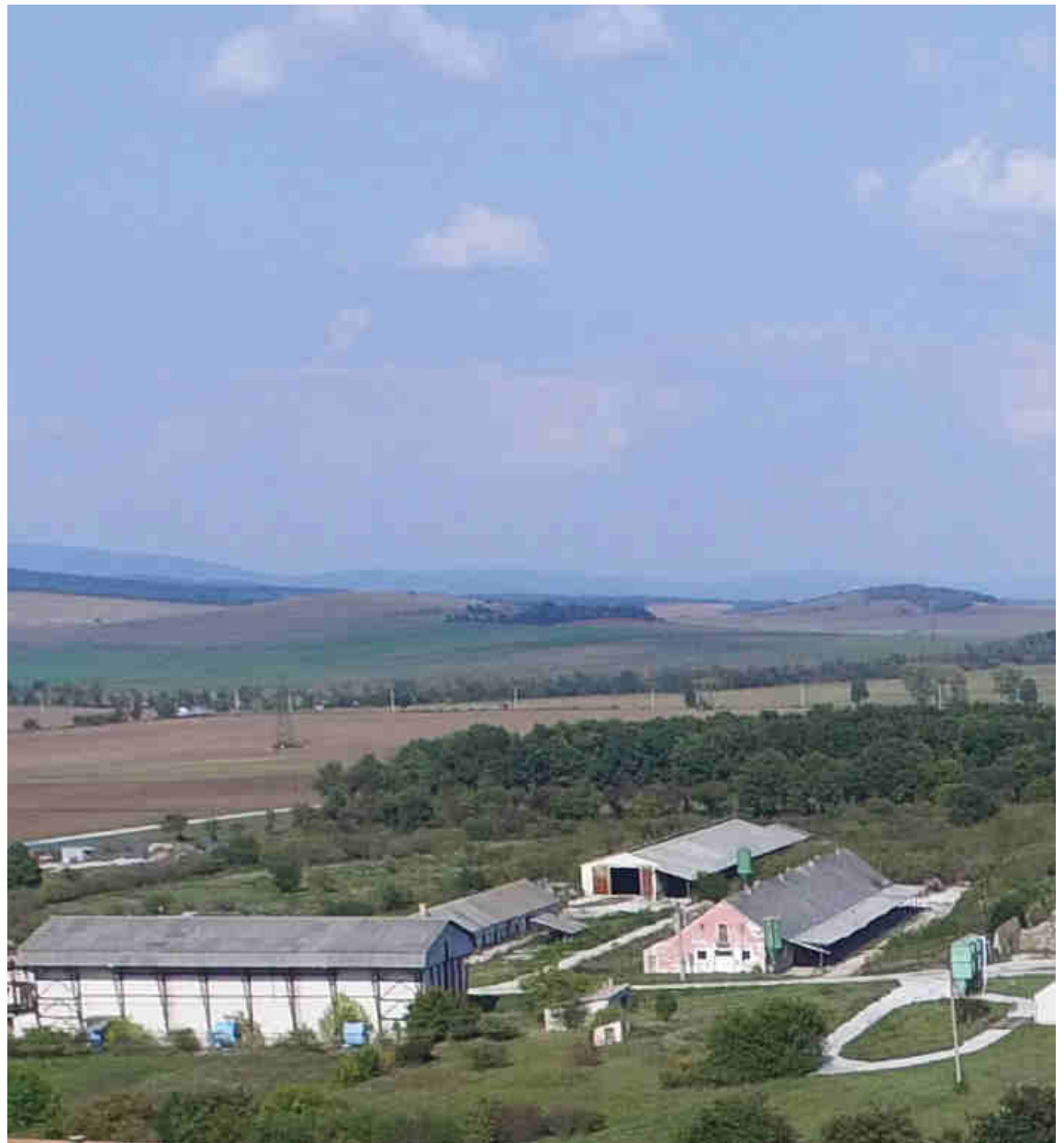
Tótvázsony külterületének déli határában található kis kiterjedésű üdülőterületén épült fel a Cseri Kastélyszálló. Habár a festői, erdős terület által körülvett épület nem tartozik a klasszikus, kastélyból átalakított szállodák sorába, története majdnem egy évszázados múltra tekint vissza. A Balaton-felvidéki Nemzeti park szomszédságában található kúriát 1927-ben építtette a Stole család. A gazdasági világválságot követően tulajdonost cserélt, majd végül a Badics család otthonául szolgált tovább. A 40-es évek államosítása pusztulást hozott a kastélyra, és az azt körülvevő gyümölcsösökre. A következő 50 évben a birtok számtalan gazdát cserélt és egyre inkább az enyészetté vált, míg végül 1992-ben újra magánkézbe került. A régi épület mellé egy új, háromszintes, az eredeti stílusához illeszkedő szálloda épült.

GAZDASÁGI, KERESKEDELMI, IPARI TERÜLET

Alapvetően a község szélére telepedett üzemek és telephelyük alkotják a település ezen részét. Az épületek jellemzően szabadon álló beépítésben épülnek. Az épületek nem illeszkednek a tájba, erős tájsebet képeznek a környezetükben.

MEZŐGAZDASÁGI FELHASZNÁLÁSÚ TERÜLET

Tótvázsony D-NY-i szélén lévő parcellákra felosztott terület a „háztáji” termelés központi helyszíne. Jellemzően zöldség és takarmány termelés folyik a földeken. A települést további mezőgazdasági termelésre alkalmas földterületek övezik mindegyik égtáji irányból.

ZÖLDTERÜLETEK, ERDŐK

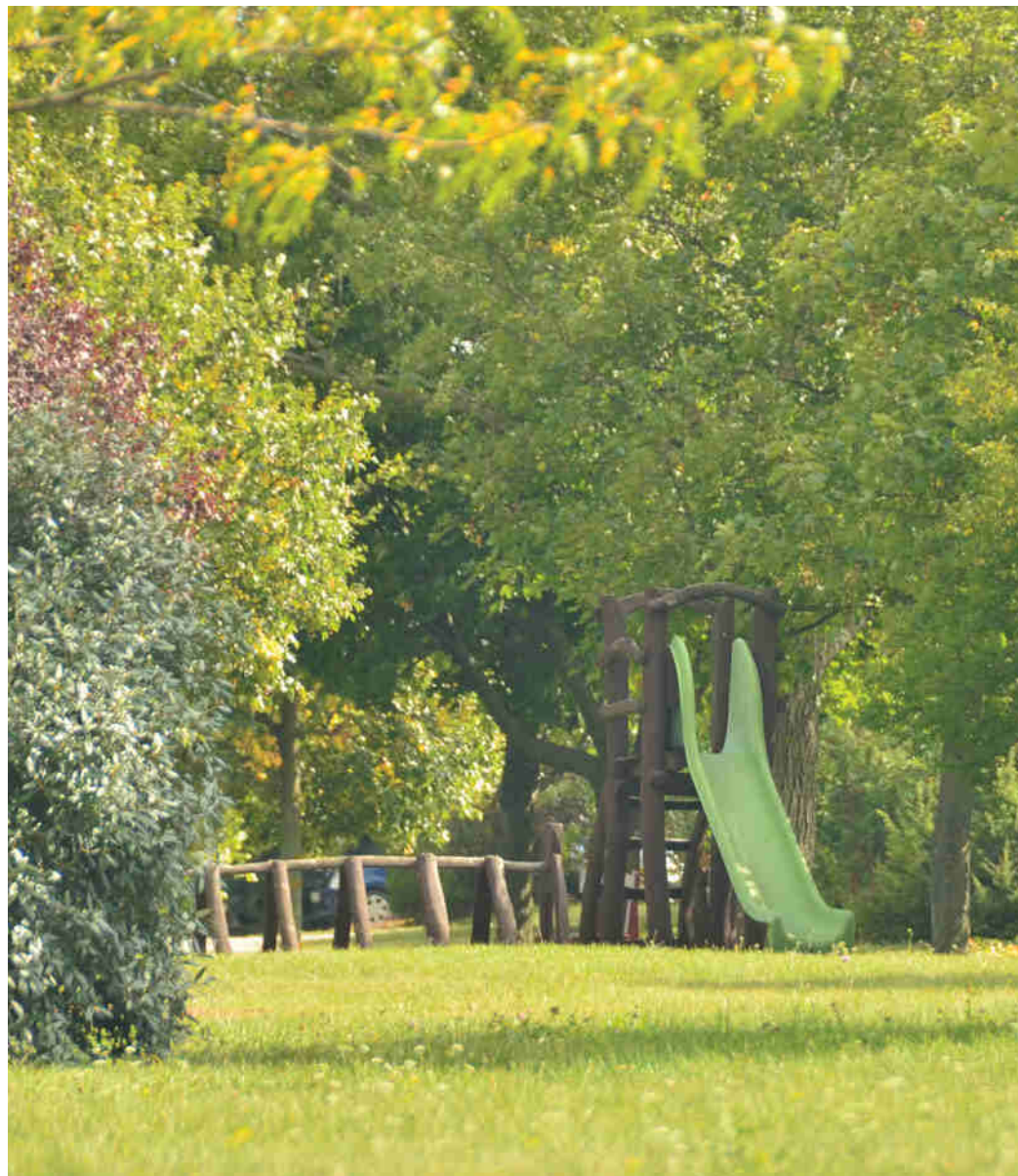
A település zöldfelületi rendszerében a legjelentősebb a Tó Park, a városi focipálya, a Nagymező utca által határolt közbenső, nagyobb kiterjedésű belső zöld terület, valamint az egyes telkek végében elhelyezkedő, összefüggő kihasználatlan füves területek (pl.: Kotz köz két oldalán húzódó telekrészek). A focipálya elsődleges funkciója nem zöldterületi, a településen főfunkciójú, rekreációs célú zöldterület a Kereszt és Kút utca találkozásánál lévő Tó Park.

A település külterületét legnagyobb részt erdők és mezőgazdasági területek alkotják.

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

az építkezés előkészítésére vonatkozó ajánlások

AZ IGÉNYEK MEGFOGALMAZÁSA

Mindenek előtt fel kell mérnünk anyagi lehetőségeinket és a család életviteléhez vagy a megbízás céljához igazodó valós igényeinket. Ennek alapján összeállíthatunk egy építési programot (pl.: szobaszám, fontosabb berendezések helyszükséglete, tárolási igények, háztartás jellege, kedvelt hangulatok) kiemelve a számunkra lényeges tervezési szempontokat (pl.: akadálymentes, ökológikus, passzív, épületautomatizálással felszerelt, hagyományos, modern, többgenerációs), melyeket megosztunk az építésszel. Kerülendők a túlzott méretek, melyek többletköltséget jelentenek mind az építés, mind pedig a fenntartás terén. Ne feledjük: egy jól megtervezett és magas színvonalon fölépített épület később igény szerint bővíthető. Vegyük számba a majdani fenntartási költségeket is!

A TELEK KIVÁLASZTÁSA

Olyan helyet válasszunk, amely nem csupán álmainknak, de életmódunknak, és az általunk összeállított építési programnak is megfelel. Más szempontokat kell figyelembe venni egy történelmi utcakép vagy egy új parcellázás esetén. Meghatározzák lehetőségeinket többek között a terepviszonyok, a telek beépíthető részének helyzete, azon belül a beépítés mértéke. Egyeztessünk a főépítésszel, tisztázva, hogy a területre érvényes előírások biztosítanak-e lehetőséget az általunk elképzelt épület megvalósítására! Egy-egy területre eltérő településképi előírások érvényesek, melyek eleve meghatározhatják épületünk jellegét: a tető formáját, a fedés típusát, a kerítést. Tájékozódjunk a terület sajátos tulajdonságairól (széljárás, benapozás, szabályozás, fejlesztési kilátások), a szomszédban várható beépítésekről és azok hatásairól, a közművesítés mértékéről. Már a telek kiválasztásakor kérjük az építész segítségét!

AZ ÉPÍTÉSZ KIVÁLASZTÁSA

Hogyan válasszunk építész? A tervezéssel építészre bízunk meg, akit elsősorban a referenciamunkái alapján válasszunk ki! Ebben segítségünkre lehetnek a szakfolyóiratok, az építésszek saját honlapjai, vagy a település büszkeségeit felsorakoztató, zsűrizett mintaportfóliók. Bátran csengessünk be egy-egy tetszetős házba, bármerre is járunk. A büszke tulajdonosok, ha elégedettek voltak az építésszel, általában szívesen megadják elérhetőségét, amely alapján célszerű megtekinteni néhány további munkáját is. Az engedélyezéshez vagy a bejelentéshez szükséges tervdokumentáció mellett a kiviteli terv garantálja számunkra, hogy átgondolt részletekkel, az előírányzott költségkereten belül maradva, építészetileg magas színvonalú, értékálló épület szülessen. Nem érdemes spórolni a tervezési díjon, amely elenyésző az épület négyzetméterárához képest. Egy kvalitatív építész terve komoly költséget, és nem kevés bosszúságot takarít meg számunkra.

EGYEDI ARCULAT

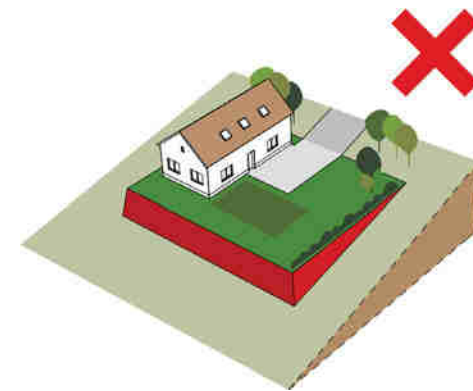
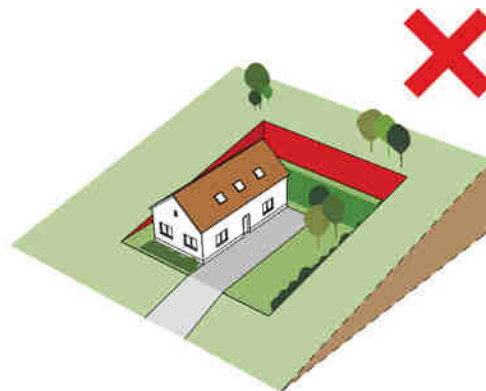
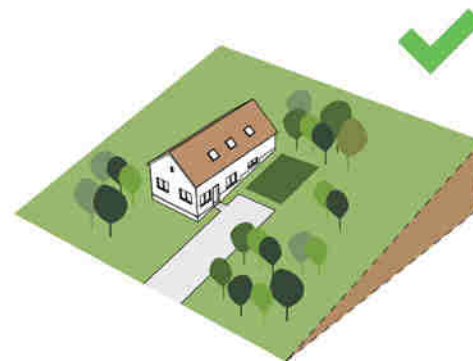
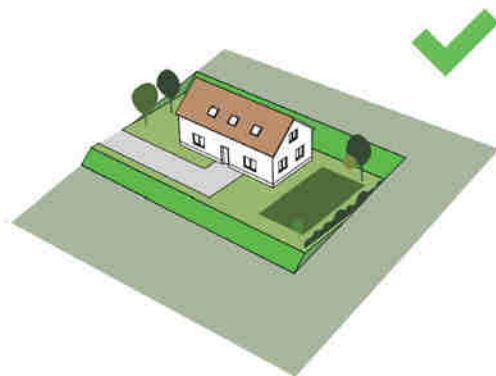
Egykor minden ház hasonlatos volt a többihez: a környéken beszerezhető építőanyagokból, az általános életkörülményekhez igazodva épült, a méreteket, nyílásrendeket a meglévő formák után alakították. Mint rész az egészben, a ház rokonságot vállalt a többi házzal. Nem külön emlékmű akart lenni, hanem együtt kívánt élni velük. Ugyanakkor két egyforma ház nem volt egy településen sem! Építtetője azt a maga lelkéhez, szükségleteihez alakította. A különbség főként a homlokzati díszítésben, részletmegoldásokban volt tetten érhető. Manapság a házunknak vajon mennyiben kell tükröznie egyéniségünket? Befolyásolnak-e a divatok? Házunk a magunk és családunk számára épül, általában életünk egyik legnagyobb vállalkozásaként. A jó épület nem csupán ízlés kérdése. Vannak meghatározható technikák, eljárások, amelyek alkalmazásával jól használható, a helyi építészeti karakterhez igazodó, arányosabb és esztétikusabb épület építhető. Ez a kiadvány ezeket a módszereket és szempontokat veszi számba, melyek alkalmazása egységes hangulatú beépítést eredményez. Ez adja egy település varázsát, jellegzetes karakterét, amiért azt választottuk jövőnk lakóhelyünké. Szó sincs azonban uniformizálódásról: bizonyos alapszituációk, arányok betartása mellett is végtelenszámu, csak ránk jellemző variáció dolgozható ki.

MIRE FIGYELJÜNK?

Az alábbi alapelvek családi ház és középület léptékére egyaránt vonatkoznak.

TEREPIVSZONYOK

Kövessük a domborzatot! A szükségesnél nagyobb mértékű talajmunka (kiemelés, feltöltés) jelentős és felesleges költségtöbblettel jár, és örök sebet üt a tájban, csökkentve a saját és a szomszédos ingatlanok értékét is. Egy leleményes építész különböző eszközök (pl.: a szintek és a belmagasság meghatározásával, szinteltolással, jó térbeli elrendezéssel) segítségével a táj megváltoztatása nélkül tudja a lejtős terepre illeszteni a házat. Ha az életformánktól idegen a hegyvidék, a táj átalakítása helyett javasolt sík terepen telket keresni!

TELEPÍTÉS

Az épület telken való elhelyezésénél a helyi előírásokon, a terep és a talaj adottságain túl vegyük figyelembe:

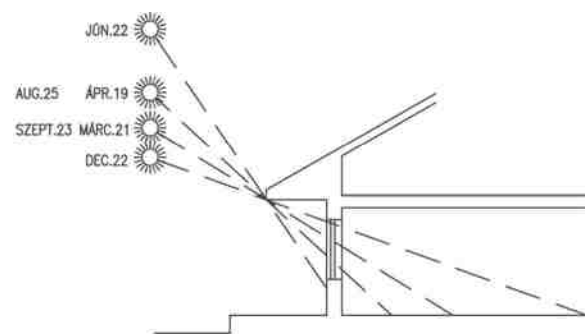
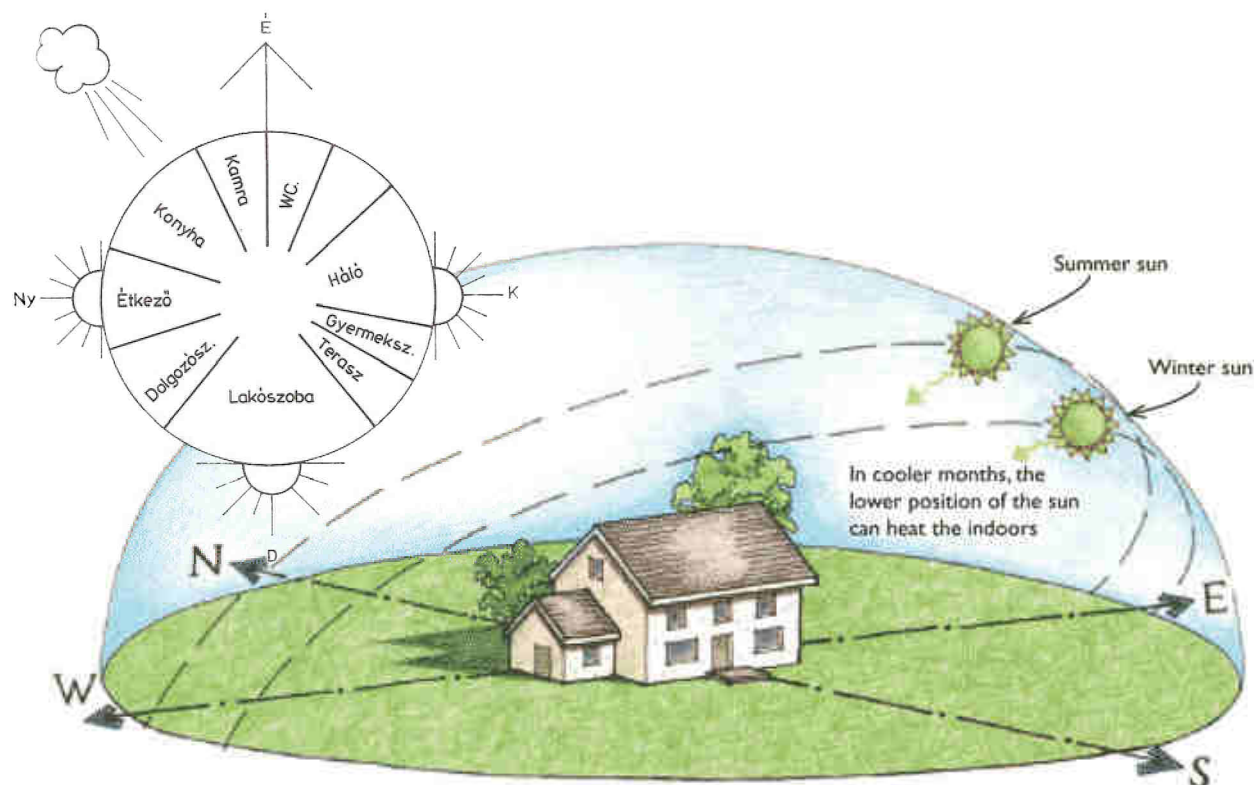
- a benapozást, a szélirányt, és a kilátást
- a gyalogosan és gépkocsival történő optimális megközelítést (Az épület bejárata legyen jól látható, és építészeti hangszúlyos helyen. Veszélyes, ha a gépkocsival áthajtunk a gyerekek által is használt pihenőkerten. Gondoljuk át a gépkocsitárolás helyét!)
- a kert kialakítását és a jó kertkapcsolatot (Egy kopár, elhanyagolt telek és a rossz kertkapcsolat hosszú távon élhetetlenné teszi a legszebb házat is.)
- a telken meglévő növényzetet (A telek ékessége lehet egy-egy korosabb fa, melynek eszmei értéke is felbecsülhetetlen!)
- a szomszéd beépítés hatásait (kilátás, árnyékolás, áthallások)
- bővíthetőség lehetőségeit (Ne csak a házban, hanem kertben is gondolkozzunk! A kert tervezéséhez kérje kert-és tájépítésmérnök segítségét!)

A jó telepítés az alap, amire jó házat lehet építeni. Ne feledjük: a jó telepítés nem pénzkérdés!

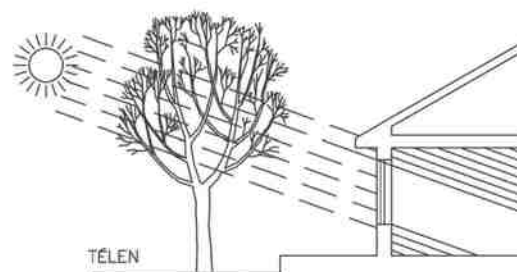

TÁJOLÁS

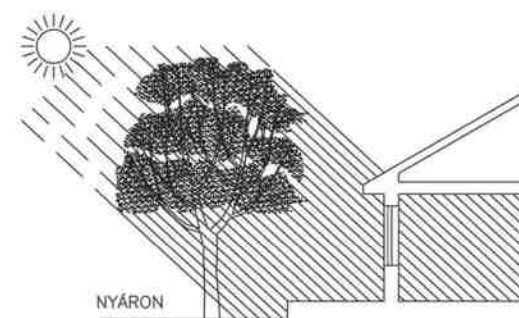
A megfelelő tájolásra az energiatakarékosságon túl a mentális komfortérzet miatt is figyelniünk kell. Általános szakmai konvenció, hogy a hálószobák keleti (É-K, D-K), a konyha és a kamra északi (É-Ny, É-K), a nappali déli (D-K, D-Ny) tájolása a kedvező, ezek maradéktalan érvényesítése ugyanakkor nem mindig lehetséges. Fontos, hogy a huzamos tartózkodásra szolgáló helyiség lehetőleg benapozott legyen, a napsugárzás ugyanakkor hátrányos lehet nyáridőben, mert a helyiségeket túlságosan felmelegíti. Ez ellen a legegyszerűbben átmeneti terekkel és árnyékolással lehet védekezni. Az évszakonként változó napmagassághoz igazodva egy jól elhelyezett tornác télen és tavasszal, amikor nagy szükség van az energiafelvételre, nem akadályozza a benapozást, a nyári időszakban azonban védelmet nyújt a túlzott felmelegedés ellen. Természetes, szép és olcsó árnyékoló „szerkezet” egy megfelelően elhelyezett lombhullató fa koronája, amely szintén az előbbi elven működik. A benapozás vizsgálatakor vegyük figyelembe a környezetben lévő árnyéket vető objektumokat, épületszárnyakat is. A hazánkban északnyugati uralkodó széliránynak kitett homlokzatokra kevesebb nyílás kerüljön, a teraszt lehetőleg a szélől védett helyzetbe pozícionáljuk.

Déli homlokzat árnyékolása vízszintes árnyékoló síkkal

Déli homlokzat árnyékolása vízszintes árnyékoló síkkal

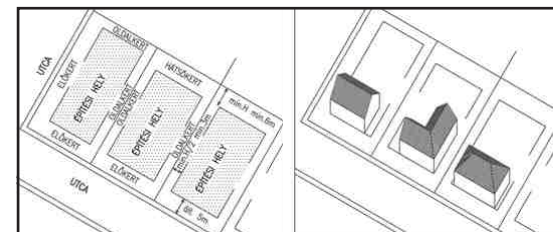
Növényzet árnyékoló hatása

A HÁZ ELHELYEZÉSE

Minden telekre egy meghatározott beépítési szabály vonatkozik, ez lehet oldalhatáros, szabadonálló, ikres, vagy zárt sorú. Ez határozza meg, hogy a telken belül hova helyezhető el az épület.

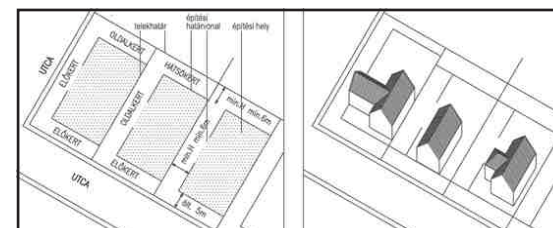
SZADADONÁLLÓ

A szabadonálló beépítés esetén az épületnek minden irányban lehet teljes értékű nyílászárója, ugyanakkor számos szempontot (pl.: benapozás, szélvédetség, tájolás, megközelítés, kertkapcsolat, terepre illesztés) figyelembe kell venni a jó elhelyezéshez. Ezek rangsorolása és az egyensúly megteremtése az építész feladata és felelőssége.

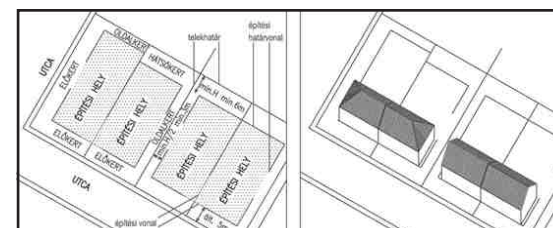
OLDALHATÁR

A hazánkban igen elterjedt oldalhatáron álló beépítés nem a szegénység, hanem a józanság jele: az épület helye és az oldalhatáron álló homlokzati nyílászárók elhelyezése korlátozott, ugyanakkor vitathatatlan előny a kíváncsi tekintetek és az áthallások elől védettebb intim udvar, a keskenyebb telek optimális kihasználása, és a kedvező tájolás. Egy jó arányú oldalhatáros épület egyszerű tetőformájával gazdaságos kialakítást tesz lehetővé, jól tagolható, és rugalmasan bővíthető.

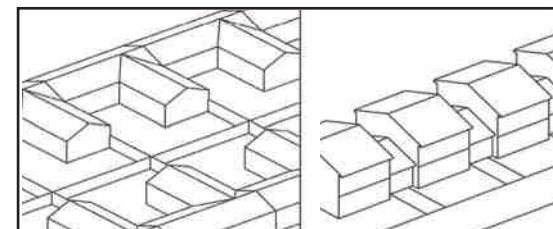
IKRES

A telektakarékossági okokból kialakult, sok kompromisszumot igénylő. Ikres beépítéskor a tervezőknek gondosan kell arra ügyelni, hogy a két ház tömege, homlokzata harmonikusan illeszkedjék egymáshoz. Fokozott figyelmet igényel a jó kertkapcsolat, a benapozás és a jó tájolás feltételeinek biztosítása mindkét háznál. A jó szomszédsági viszony és az ingatlanértéke nagyban függ attól, hogy egy átgondolt tervezés eredményeként jól elkülönül-e egymástól a két ház élettere.

ZÁRTSORÚ

A zárt sorú (teljes, vagy hézagos) beépítés leginkább régebbi, városi szövetben fordul elő, ahol kötött az épület helye, hiszen a kialakult állapotra tekintettel kell lenni: adottak a szomszédos épületek, melyekhez igazodnunk - tűzfalaikhoz csatlakoznunk - kell. A meglévő szövetbe illeszkedő homlokzat mellett nagy gondosságot igényel a kapuáthajtó, az udvar kialakítása, a kertkapcsolat és a megfelelő benapozás kérdésének megoldása.

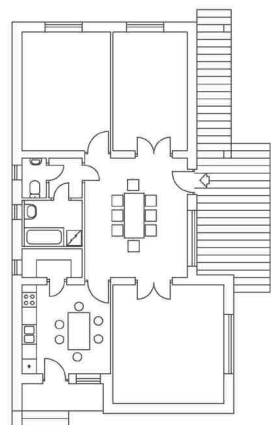
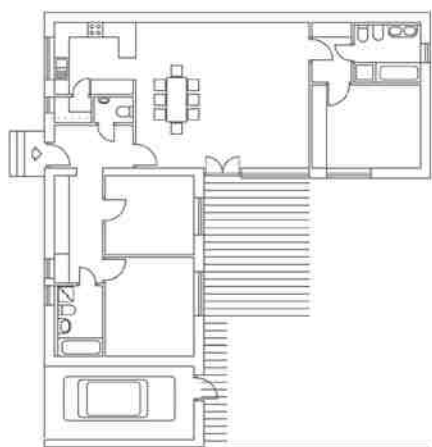

ALAPRAJZ, ARÁNYOK, TÖMEG

Egy jó alaprajzzal jelentős költségeket takaríthatunk meg! A rossz alaprajz harmóniát nélkülöző homlokzati arányokat és rossz tömegarányt (terjengős vagy túlbonyolított, túlzó tömeget, aránytalan léptékű, „túlsúlyos”, dobozszerű házat) eredményez! Ne feledjük: otthonunk alaprajza visszahat családi életünk minőségére, ezért fokozott gondossággal alakítsuk ki a családi élet színteréül szolgáló központi teret, annak kapcsolatait.

A jó alaprajz ismérvei:

- logikus és indokolt térkapcsolatok és méretek, igazodva a funkcióhoz (a család életviteléhez)
- tájékozódást segítő, átlátható térszervezés
- minimalizált közlekedők
- közvetlen kertkapcsolat
- átszellőztethető, világos helyiségek
- elegancia, optimális méretű szervízterek (a szűkös előterek és a terjengős lakóterek összeházasítása diszharmóniát szül)
- kert esetén épületen belüli tárolók (utólag elhelyezett melléképületek helyett)
- a jó alaprajzhoz rugalmas bútorozhatóság

A széles, terjengős alaprajz széles „arcú”, magas, „túlsúlyosnak” tűnő házat eredményez. Aránytalanul nagy tető illeszthető rá, a sötét középfolysó nem szerencsés.

A keskeny alaprajzra keskenyebb, az emberi arányokhoz jobban igazodó oromfal illeszthető, mely környezetében nem tűnik túlsúlyosnak. A helyiségek naposabbak, a tornácról fényes közlekedő nyitható.

FENNTARTHATÓSÁG, ENERGIATUDATOSSÁG

Az energiatudatosság szemlélete az egész tervezésen végig kell, hogy vonuljon! Gazdaságosan megépíthető és fenntartható konstrukciót érdemes létrehozni, mely a környezettel harmonikus viszonyra törekszik teljes életciklusa során.

- Mindenekelőtt javasolt az igények mértéktartó meghatározása az építési program összeállításán. Csak akkorát építsünk, amekkorára szükségünk van, hiszen egy jó tervezésű ház bővíthető, átalakítható, azaz rugalmasan képes alkalmazkodni a jövőbeli igényekhez.

- Átgondolt alaprajzi rendszerrel (megfelelő tájolás, jó térszervezés, átmeneti terek, napcsapdák, tornác, árnyékolás) költséges gépészeti rendszerek nélkül is sokat tehetünk környezetünkért, szemben egy túlzó igényszinthez párosuló mértéktelen fogyasztással.

- Az épületszerkezetek optimális megválasztásában (réteges falszerkezetek, hőszigetelés) segítséget nyújt az építész. Az építési anyagok átgondolt használata csökkenti a káros emissziót és gondot fordít az újrahasznosíthatóság kérdésére is.

- A fenti alapvetéseket támogatják speciális épületgépészeti rendszerek (pl.: szürkevíz felhasználás, szolárrendszerek, alternatív energiaforrások) is, melyek optimalizálása a gépész tervező feladata.

- Az energiatakarékosságot a mindennapi okos használattal (a nulla energiaigényű, hőszigetelt épületek esetén nyáron a nyílászárók árnyékolásával, nappali zárva és éjszakai nyitva tartásával; télen a gyors, minél nagyobb felületen történő többszöri szellőztetéssel) is támogassuk, hisz e nélkül mit sem érnek az előbbieken felsoroltak!

ÉRTÉKÁLLÓSÁG

Az építéssel manapság együtt járó anyagi és formai pazarlással szemben a valódi szükségletek felismerésén alapuló, korszerű, a táj karakterét tisztelő, jellegzetességeit tükröző ház a múltó divathullámokat is túlélő ÉRTÉK mind az építtető, mind pedig a közösség számára. Ismerjük meg környezetünket, az adott település építési hagyományait, melyek évszázadok tapasztalatának eredményei. Meríteni ebből a tudásból olyan könnyebbség, mellyel érdemes élnünk! Egy értékálló ház titka a jó telepítésben, a méretek és az arányok harmóniájában, az ésszerű alaprajzi szerkesztésben valamint az átgondolt anyagválasztásban rejlik.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat. Ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát!

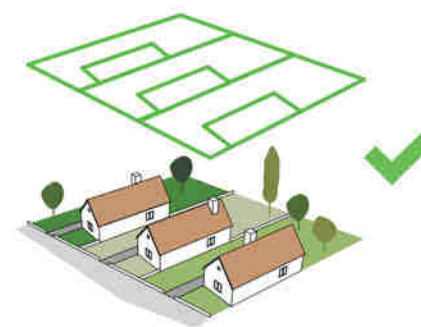
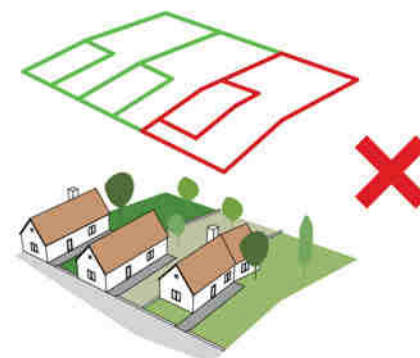
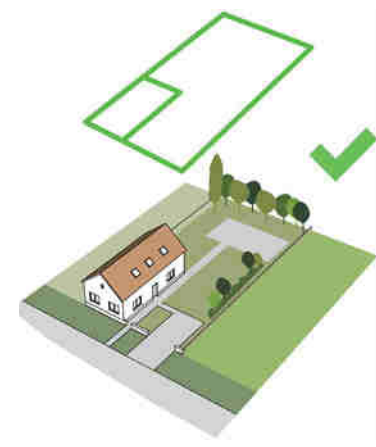
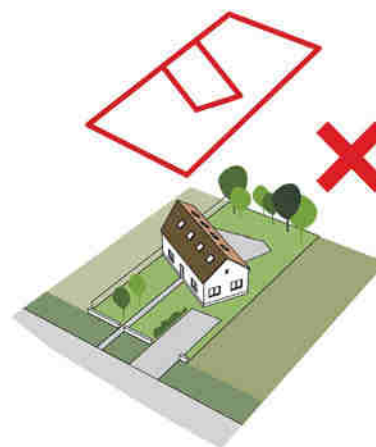
ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ | FALUSIAS LAKÓTERÜLET TELEPÍTÉS

A falusias beépítésű településrészekben a telkek szabálytalanul kiosztva, az úthálózatra nem feltétlenül merőlegesen helyezkednek el. A telken a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a házakat az utcavonaltól előkert választja el. Egyes házak előkert nélkül az utcavonalra épültek

A nem oldalhatárra telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem elfogadható. Új építés esetén a családi ház a telek oldalhatárán álljon. A házat oldalhatártól 1 m-re, ún. csúrgótávolság kialakításával javasolt elhelyezni. Előkeres beépítés esetén az előkert mérete a környező beépítéshez igazodjon, az utcavonalhoz közeli telepítés esetén megfelelő méretű, védett hátsó kert alakítható ki.

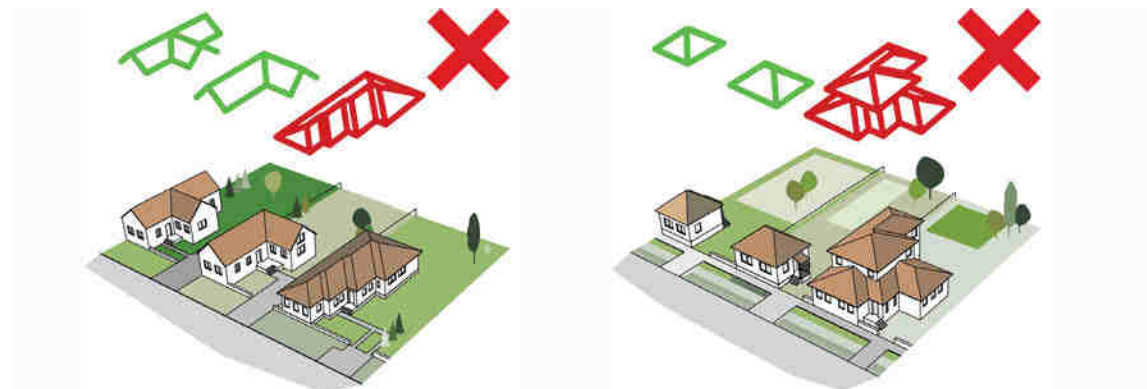
Egységes utcakép létrehozása egyenlő távolságra lévő épületekkel lehetséges. Túlzott mértékű hátra húzással megtörik az utca ritmusa. Az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képet adnak.

TÖMEG

A településrészt jellemzően a hosszú, téglalap alaprajzú, keskeny, kis fesztávú házak uralkodnak. A meglévő épületek közé épülő új házaknak igazodniuk kell a kialakult állapothoz. Azonos tömegű épületek egységes utcaképet alkotnak. A kisebb, vagy túlzottan nagy, eltérő tömegű épületek megbontják az utcakép egységét.

A túlságosan nagyméretű alaprajz, túlzottan tagolt épülettömeg kerülendő, az egyszerű tömegkialakítás javasolt.

MAGASSÁG

Tótvázsony falusias beépítésű településrészén a házak magassága közel azonos. A családi házak jellemzően egy vagy két szinttel kerültek kialakításra.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetükben jellemző. A túl magas házak nem illeszkednek a településrészbe sem az utcaképbe.

TETŐFORMA

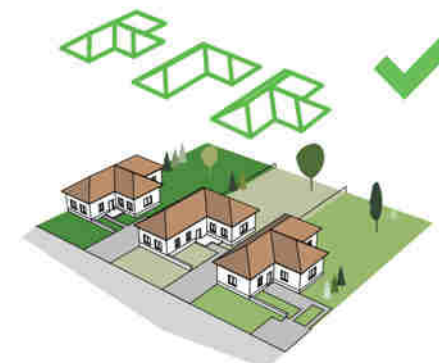
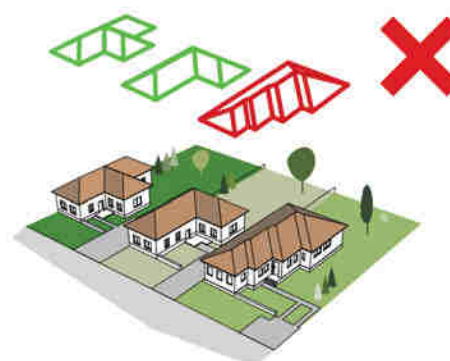
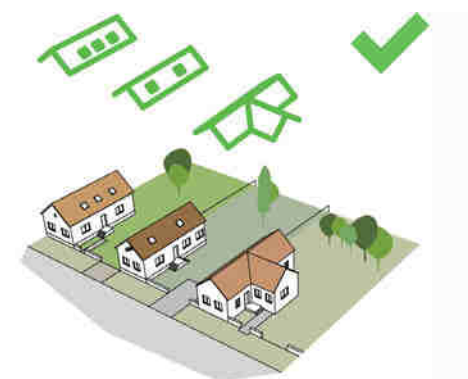
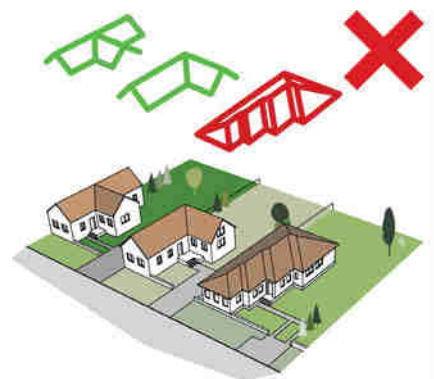
A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű nyereg ormfalás, illetve kontyolt, csonka kontyolt kialakítással készüljön.

Új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével kell illeszkedni. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

Amennyiben az építési telek körül kontyolt épületek állnak, úgy oda ne bonyolult, tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

Eltérő tetőformájú épület idegenül hat, nem illeszkedik az utcaképbe, megbontja annak egységét. Azonos formájú tetőknél egységes utcakép jön létre.

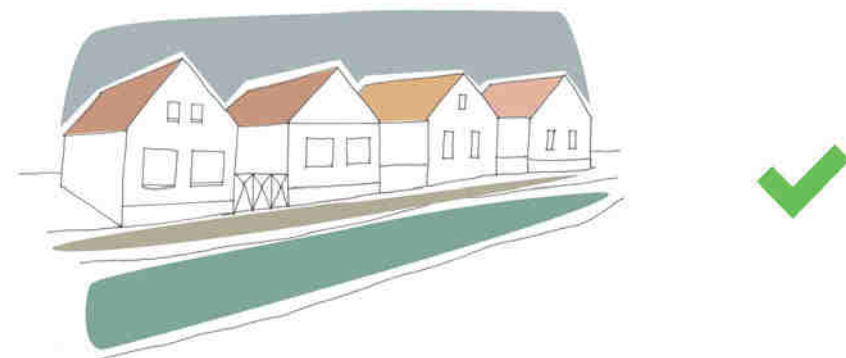

TETŐHAJLÁSSZÖG

Tótvázsony falusias beépítésű településrészén a házak tetőhajlásszöge közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló hajlásszögű tetővel kell épülniük, mint környezetükben jellemző. A túl magas (alpesi), vagy túl alacsony (mediterrán) hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek az utcaképbe, megbontják annak egységét.

Az épületek tömegén a meghatározó tetőfelületek hajlásszöge legalább 38° , legfeljebb 45° legyen.

Magas tetős környezetben kerüljük a lapostetős kialakítást!

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ | TELEPÜLÉSKÖZPONTI VEGYES TERÜLET

TELEPÍTÉS

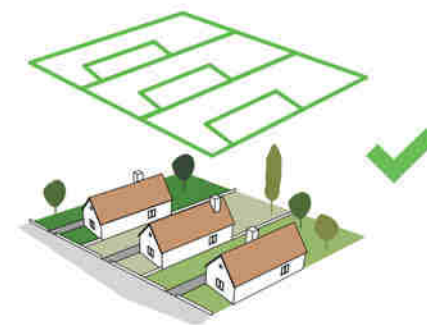
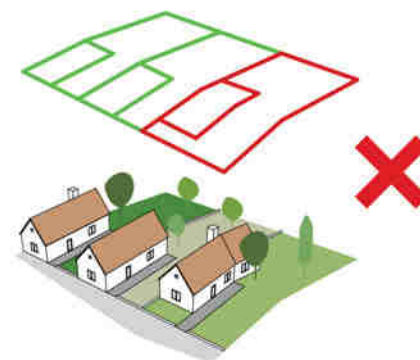
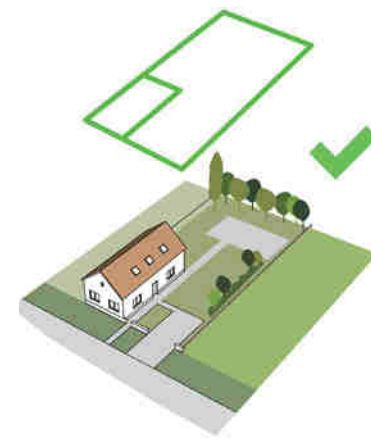
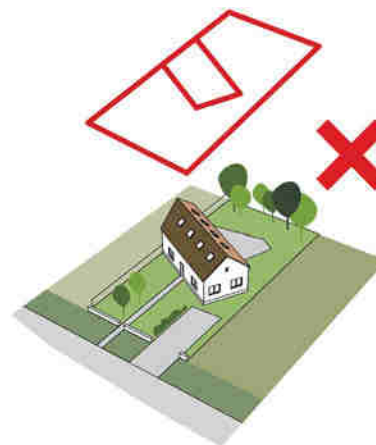
A településközponti vegyes településrészekben a telkek szabálytalanul kiosztva, az úthálózatra nem feltétlenül merőlegesen helyezkednek el. A telken a házak telepítése oldalhatáron álló, néhol szabadon álló beépítési módban történt, a házakat az utcavonaltól előkert választja el. Egyes házak előkert nélkül az utcavonalra épültek.

A nem oldalhatárra telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem elfogadható. Új építés esetén a családi ház a telek oldalhatárán álljon. A házat oldalhatártól 1 m -re, ún. csúrgótávolság kialakításával javasolt elhelyezni.

Előkertes beépítés esetén az előkert mérete a környező beépítéshez igazodjon, az utcavonalhoz közeli telepítés esetén megfelelő méretű, védett hátsó kert alakítható ki.

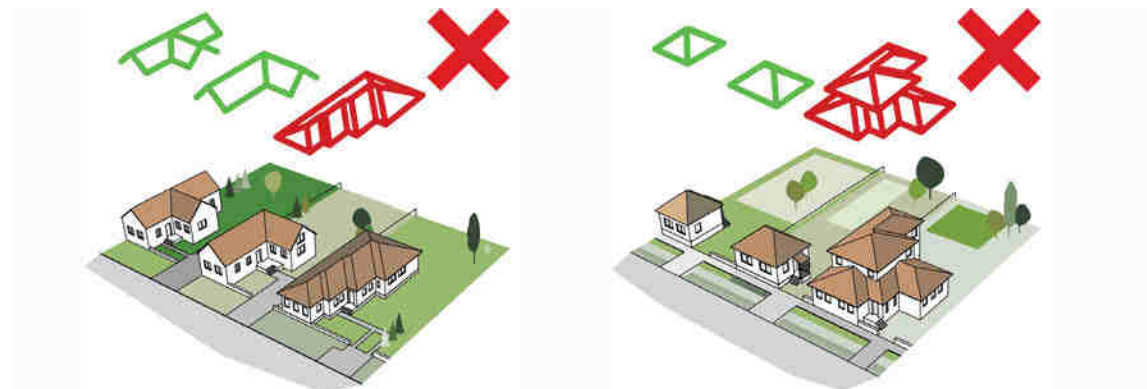
Egységes utcakép létrehozása egyenlő távolságra lévő épületekkel lehetséges. Túlzott mértékű hátra húzással megtörik az utca ritmusa. Az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képet adnak.

TÖMEG

A településrészt jellemzően a hosszú, téglalap alaprajzú, keskeny, kis fesztávú házak uralkodnak. A meglévő épületek közé épülő új házaknak igazodniuk kell a kialakult állapothoz. Azonos tömegű épületek egységes utcaképet alkotnak. A kisebb, vagy túlzottan nagy, eltérő tömegű épületek megbontják az utcakép egységét.

A túlságosan nagyméretű alaprajz, túlzottan tagolt épülettömeg kerülendő, az egyszerű tömegkialakítás javasolt.

MAGASSÁG

Tótvázsony településközponti falusias beépítésű településrészén a házak magassága közel azonos. A családi házak jellemzően egy vagy két szinttel kerültek kialakításra.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetükben jellemző. A túl magas házak nem illeszkednek a településrészbe, sem az utcaképbe.

TETŐFORMA

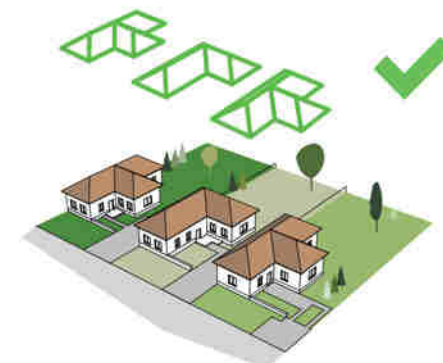
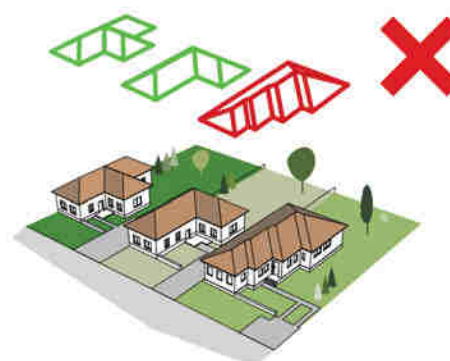
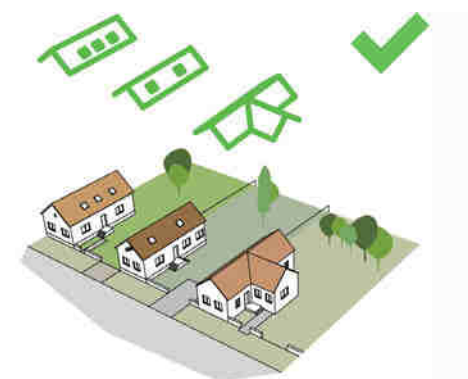
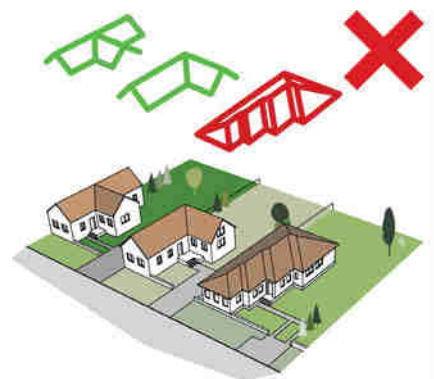
A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű nyereg ormfalas, illetve kontyolt kialakítással készüljön.

Új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével kell illeszkedni. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

Amennyiben az építési telek körül kontyolt épületek állnak, úgy oda ne bonyolult, tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

Eltérő tetőformájú épület idegenül hat, nem illeszkedik az utcaképbe, megbontja annak egységét. Azonos formájú tetőknél egységes utcakép jön létre.

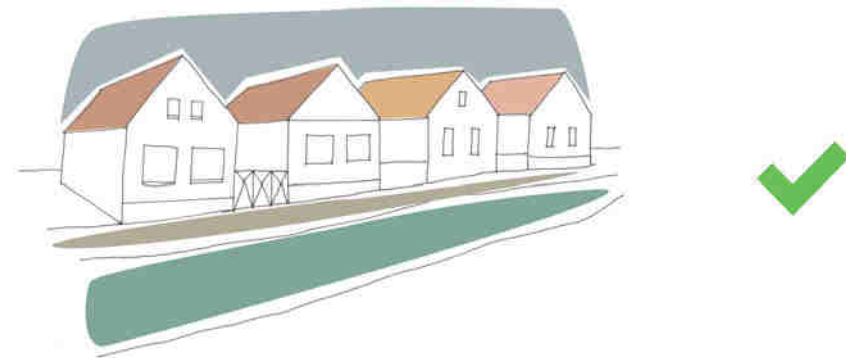

TETŐHAJLÁSSZÖG

Tótvázsony településközponti vegyes beépítésű településrészén a házak tetőhajlásszöge közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló hajlásszögű tetővel kell épülniük, mint környezetükben jellemző. A túl magas (alpesi), vagy túl alacsony (mediterrán) hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek az utcaképbe, megbontják annak egységét.

Az épületek tömegén a meghatározó tetőfelületek hajlásszöge legalább 38° , legfeljebb 45° legyen.

Magas tetős környezetben kerüljük a lapostetős kialakítást.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ I, ÚJ, ÁTALAKULÓ BEÉPÜLŐ TELEPÜLÉSRÉSZ

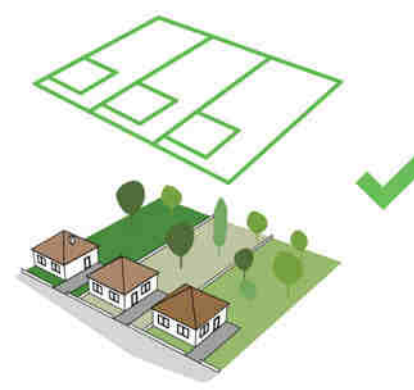
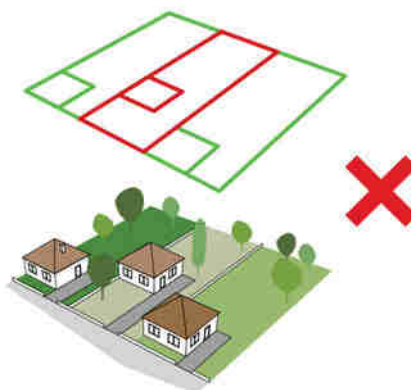
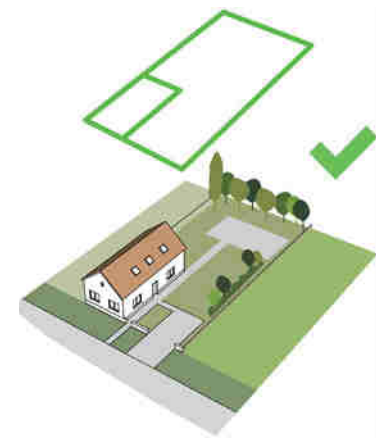
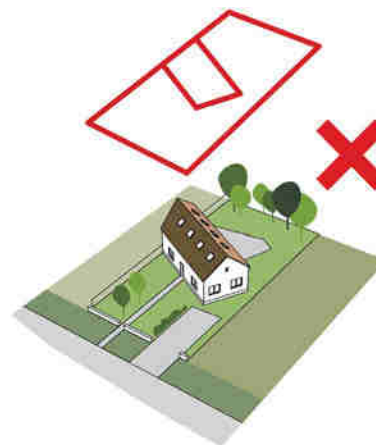
TELEPÍTÉS

Az új beépítésű településrészekben a telkek szabályosan kiosztva, a raszteres úthálózatra merőlegesen helyezkednek el. A telken a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a házat az utcavonaltól előkert választja el.

A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem elfogadható. Új építés esetén a családi ház a telk oldalhatárán álljon. A házat oldalhatártól 1 m-re, ún. csúrgótávolság kialakításával javasolt elhelyezni. Előkeres beépítés esetén az előkert mérete a környező beépítéshez igazodjon, az utcavonaltól közeli telepítés esetén megfelelő méretű, védett hátsó kert alakítható ki.

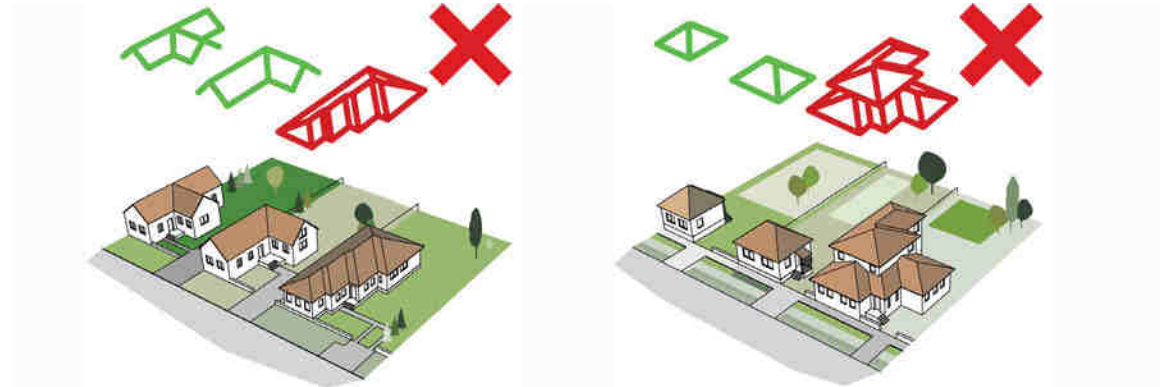
Egységes utcakép létrehozása egyenlő távolságra lévő épületekkel lehetséges. Hátra húzással megtörik az utca ritmusa. Az utcáfronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képet adnak.

TÖMEG

A településrészt jellemzően négyzetes, téglalap alaprajzú, hosszú, nagy fesztávú házak uralják. A meglévő épületek közé épülő új házaknak igazodniuk kell a kialakult állapothoz. Azonos tömegű épületek egységes utcaképet alkotnak. A kisebb, vagy túlzottan nagy, eltérő tömegű épületek megbontják az utcakép egységét.

A túlságosan nagyméretű alaprajz, túlzottan tagolt épülettömeg kerülendő, az egyszerű tömegkialakítás javasolt.

MAGASSÁG

Tótvázsony új beépítésű településrészén a házak magassága közel azonos. A családi házak jellemzően egy vagy két szinttel kerültek kialakításra.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetükben jellemző. A túl magas házak nem illeszkednek a településrészbe.

TETŐFORMA

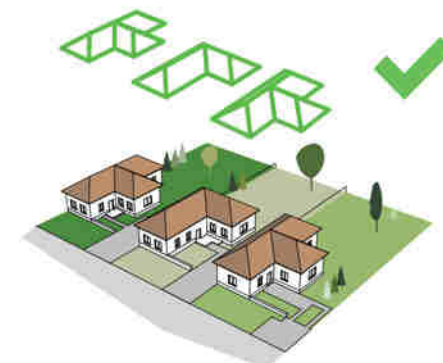
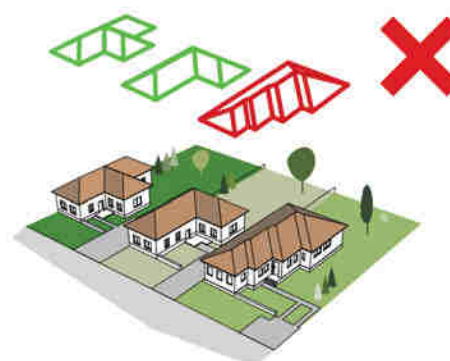
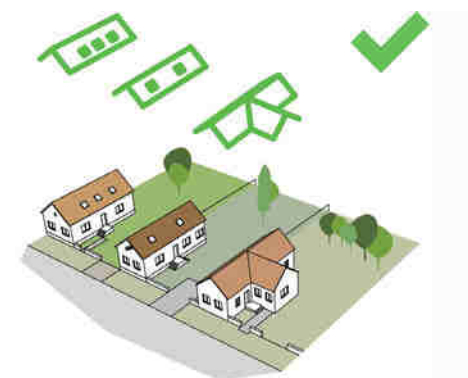
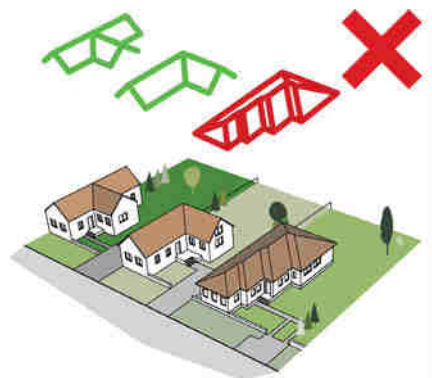
A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű nyereg, illetve kontyolt, vagy csonka kontyolt kialakítással készüljön.

Új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével kell illeszkedni. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

Amennyiben az építési telek körül sáortetős épületek állnak, úgy oda ne bonyolult, tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

Eltérő tetőformájú épület idegenül hat, nem illeszkedik az utcaképbe, megbontja annak egységét. Azonos formájú tetőknél egységes utcakép jön létre.

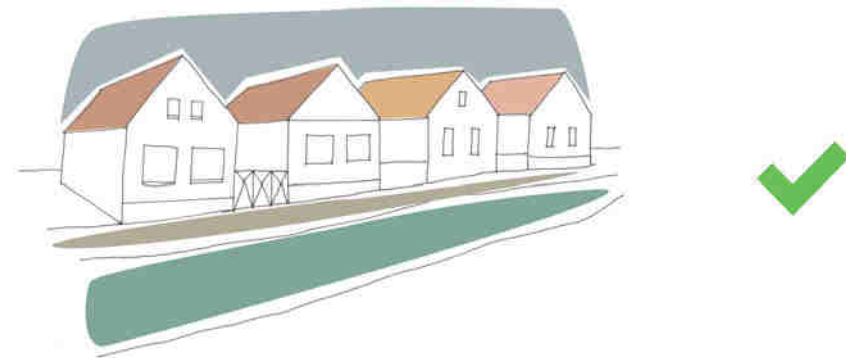

TETŐHAJLÁSSZÖG

Tótvázsony új beépítésű településrészén a házak tetőhajlásszöge közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló hajlásszögű tetővel kell épülniük, mint környezetükben jellemző. A túl magas (alpesi), vagy túl alacsony (mediterrán) hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek az utcaképbe, megbontják annak egységét.

Az épületek tömegén a meghatározó tetőfelületek hajlásszöge legalább 38° , legfeljebb 45° legyen.

Magas tetős környezetben kerüljük a lapostetős kialakítást.

HOMLOKZATKÉPZÉS

Az épületeink burkolása, vakolatának színezése, megmunkálása mindig is kedvelt tulajdonosi eszköz volt településünkön. Használjuk bátran, de figyeljünk a végső összképre! A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat a nyugodt, tiszta településképpen. A jól megválasztott burkolat nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja.

A régiek még tudták, hogy az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos, hogy mi az az arc, amit megjelenít. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. Kerülendő az utca felé a garázskapuval fordulni, javasolt inkább a garázsokba oldalról, a telken belül behajtani. Ha ezt a telek szélessége nem engedi meg, akkor a tömegalakítást érdemes úgy kivitelezni, hogy ne a garázskapu kapja a fő hangsúlyt a homlokzaton, ezen túl természetes, (pl. fa) anyaghasználattal, enyhíthetünk az erőteljes ipari megjelenésen.

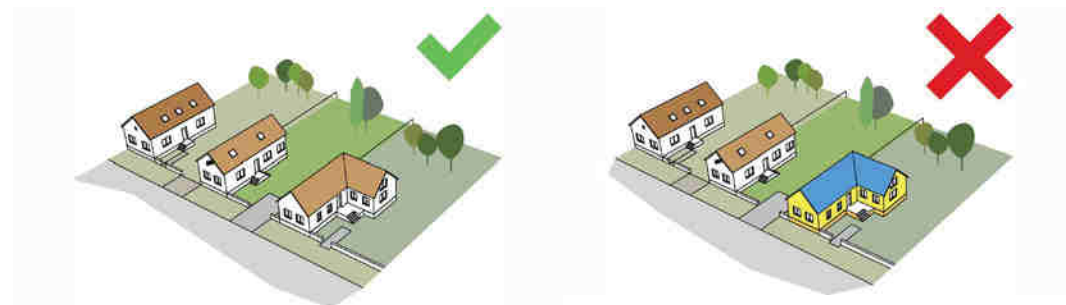
Utcaképi védelem esetén egyszerű vakolat architektúra, síkban tartott utcai homlokzat alkalmazása javasolt álló téglány nyílászárókkal, pikkelyszerű, hagyományos cserép tetőfedéssel.

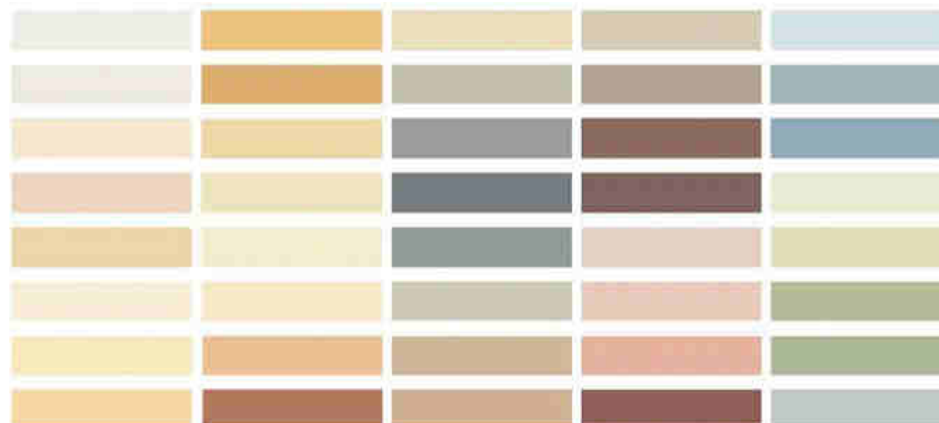
ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

A homlokzat kialakítása során mind anyaghasználat, mind színezés tekintetében Városlőd építészeti hagyományaihoz és táji adottságaihoz kell illeszkedni. Kötelező az utcaképbe illeszkedő, hagyományos homlokzati anyagok és szerkezetek használata. Vakolat architektúra, színezett homlokzatfelület, kő, téglá, vagy vakolt anyagú lábazatok, falfelületek.

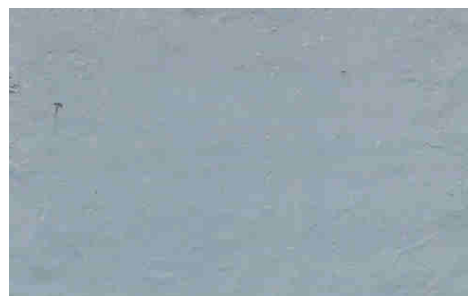
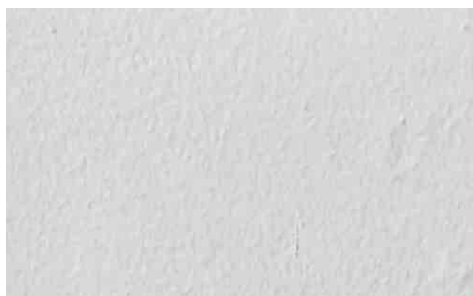
SZÍNHASZNÁLAT

A homlokzat kialakításánál visszafogott, pasztell, földszíneket használjunk. A homlokzaton világosabb színeket, míg a nyílászárókon és a lábazaton sötétebb árnyalatokat használjunk. A hagyományos, történeti színek alkalmazásával az épület belesimul a környezetébe, nem üt el attól.

HOMLOKZAT

A homlokzaton vakolt felületet készítsünk egyszerű architektúrával. A kiegészítő szerkezetek természetes anyagokból, pl. fából készülhetnek. A vakolat szempontjából kerülendők a harsány színek. A visszafogott színek használata javasolt mint a fehér illetve a meleg földszínek halvány változatai (sárgás, barnás, szürkés, vöröses).

LÁBAZAT

Az épülete lábazata vakolt felülettel, téglaburkolattal vagy helyi kőből készüljön. Vakolt felület esetén a homlokzat színénél sötétebb árnyalatot alkalmazzunk. Kerüljük a ragasztott, csempeszerű burkolatok alkalmazását.

TETŐFEDÉS

A héjazat kiselemes, pikkelyszerű fedésként készüljön, lehetőleg égetett agyag kerámiacserépből. Kerüljük a mű antikolt, mintás, nem természetes színű fedéseket. Az épületek meghatározó tömegén a héjazat anyaga – előpatinásított, korcolt síklemez kivételével – fém, bitumenes zsindely és hullámpala nem lehet. Nem minősül pikkelyszerű fedésnek a cserepes lemez és a pikkelyfedést imitáló nagytáblás fémfedés, a hullámlemez és a trapézlemez. A tetőhéjazat anyagaként nád és fazsindely nem alkalmazható. A tetőhéjazat színezése csak homogén lehet. Tarka színű, valamint kék, zöld és világosszürke színek nem alkalmazhatók. Fémlemez fedés csak előpatinázott horgany-, vörösréz- illetve antracit színnel alkalmazható.

NYÍLÁSZÁRÓK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. A népi építészet házáin, régi középületeken fából készült, osztott ablakokat, ajtókat használtak.

Legelterjedtebb a barna, zöld, fekete színek alkalmazása volt. Jellemző az ablakok faragott díszítése a vízszintes osztásban, illetve a módosabb épületek ajtajai fölötti faragott díztés, és az osztott felülvilágító. Jellemzően az épületek ablakai inkább álló arányúak.

Az utcafronti homlokzatot tekintve általában egy, aszimmetrikusan, vagy két szimmetrikusan elhelyezett ablak néz az utcára. A nyílások és a tömör falfelületek jellegzetes aránya, különösen az ormfalon, karakteres arcot ad a háznak. Amennyiben nagyobbra, szélesebbre vesszük ezeket a nyílásokat – legyen az egy felújítás, vagy egy új építés –, az ered ház arca idegenül fog hatni környezetében.

Új épületek építése esetén tetszőleges anyagú, de fa mintázatú, vagy fegyverzetű, víz-tiszta, vagy matt síkűvegezésű, osztott ablakok beépítése javasolt. Utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátert kialakítani, illetve redőnyszekrény csak beépített, rejtett kivitelben létesíthető, a nyílászáróval megegyező színben. A nyílászárók javasolt színe világos és középbarna, olivazöld, vagy ezek szürkével tört árnyalata. Védett épületek esetén ettől el lehet térni.

MIRE FIGYELJÜNK?

- Azonos ablakméret más-más ablakosztással egészen eltérő megjelenést, hangulatot ad a háznak.
- Hagyományosan az ablaknyílások nyújtott arányúak, azaz magasabbak, mint szélesebbek.
- Lehetőleg válasszunk fa (fa mintázatú egyéb) anyagú nyílászárókat és redőnyöket.
- Régi szigetetlen ház nyílászárójának felújítása esetén ne helyettesítsük a régi kétrétegű szerkezetet új egyrétegű nyílászáróval. Helyette újítsuk fel a nyílászárót, és cseréljük az üvegezést!
- Minden esetben javasolt a természetes, szépen öregedő anyagok és a rikító helyett a természetes, föld színek használata. Vegyük figyelembe, hogy míg a természetes anyagok felújíthatók, átfesthetők, addig a műanyag idővel nem javítható.
- Az utólag felszerelt fehér redőnytokok beszerelése helyett gondoljuk át a rejtett árnyékoló szerkezetek vagy a zsalugáter elhelyezésének lehetőségét.
- Vegyük figyelembe, hogy ma már lehetőség nyílik az eredeti, hagyományos kialakítású és osztású ablakok hőszigetelt üvegezésű, korszerű legyártására!

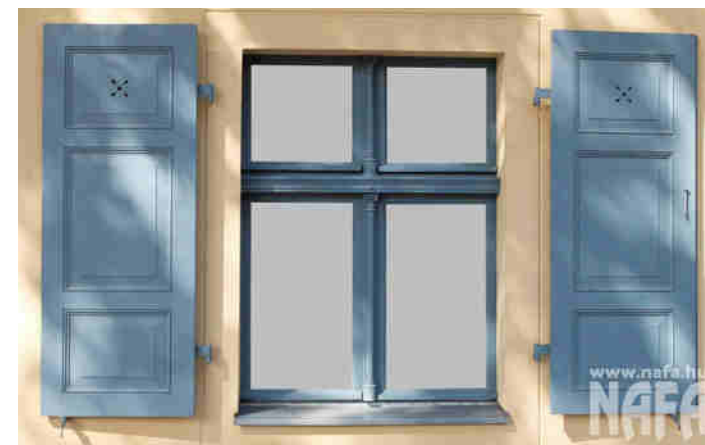

Nyílászárók felületképzéséhez javasolt színek

Kétszárnyú, kapcsolt gerébtokos ablak, felújítási lehetőségei:

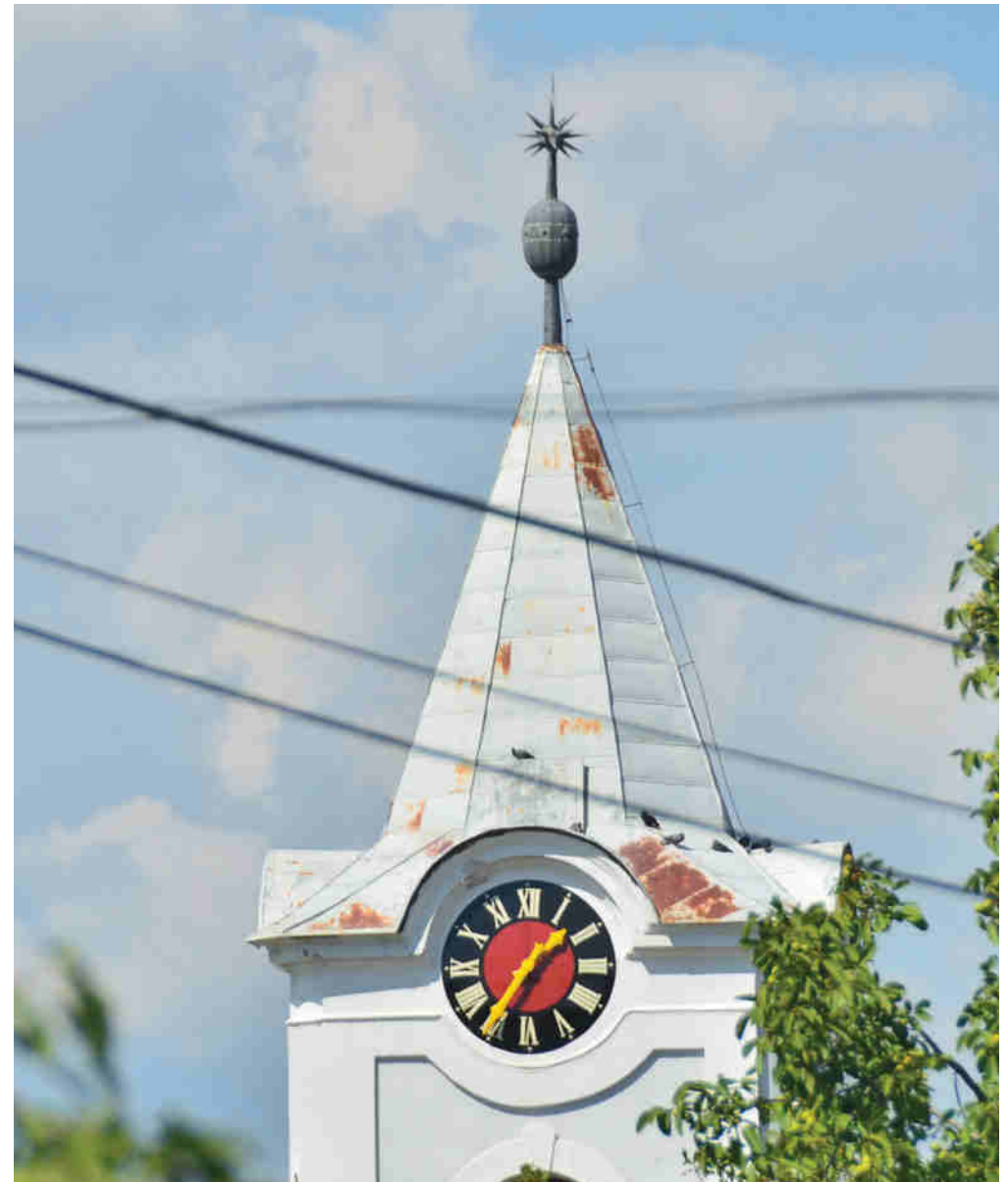
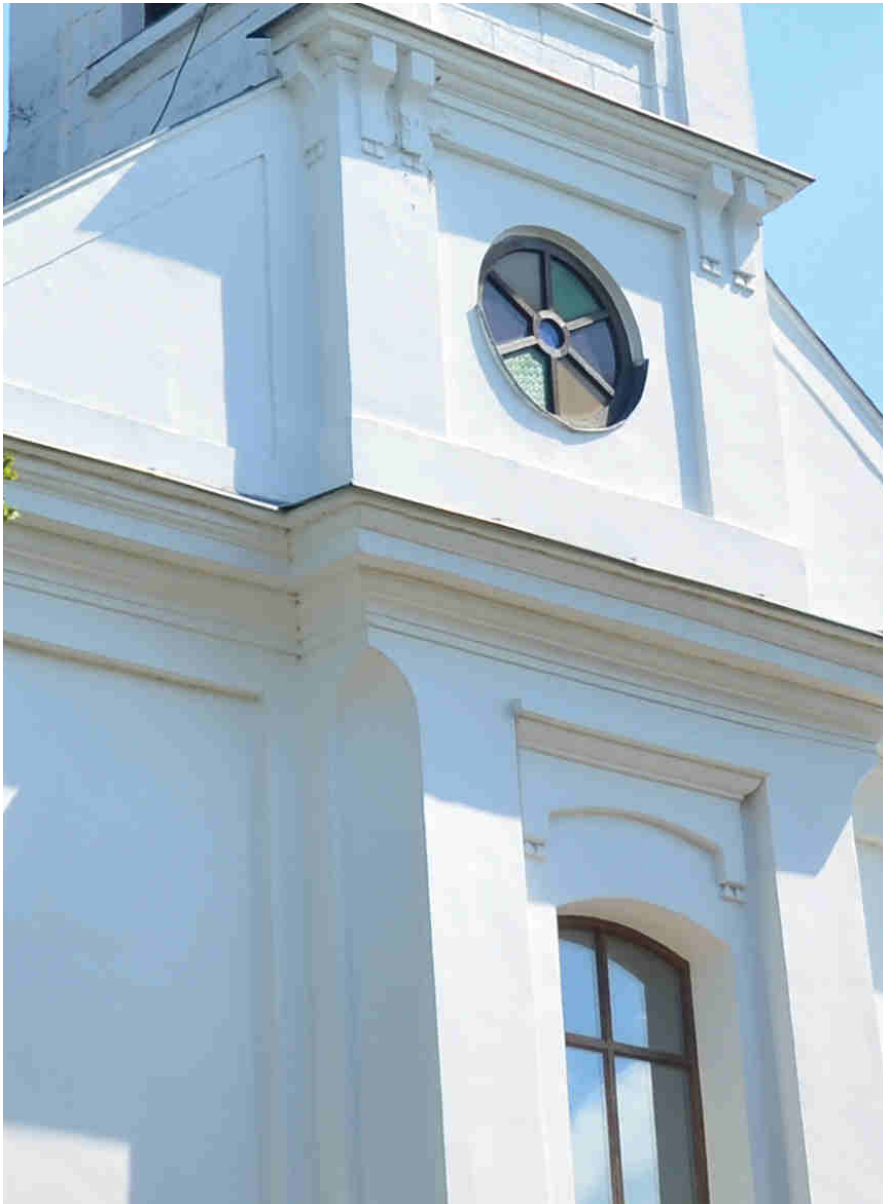
- belső szárny teljes cseréjével
- belső ablakszárny ra szerelt előtét üvegezéssel
- belső ablakszárny üveg cseréje egyrétegű hővédő üvegre
- belső ablakszárny üvegcsere vékony hőszigetelt üvegre

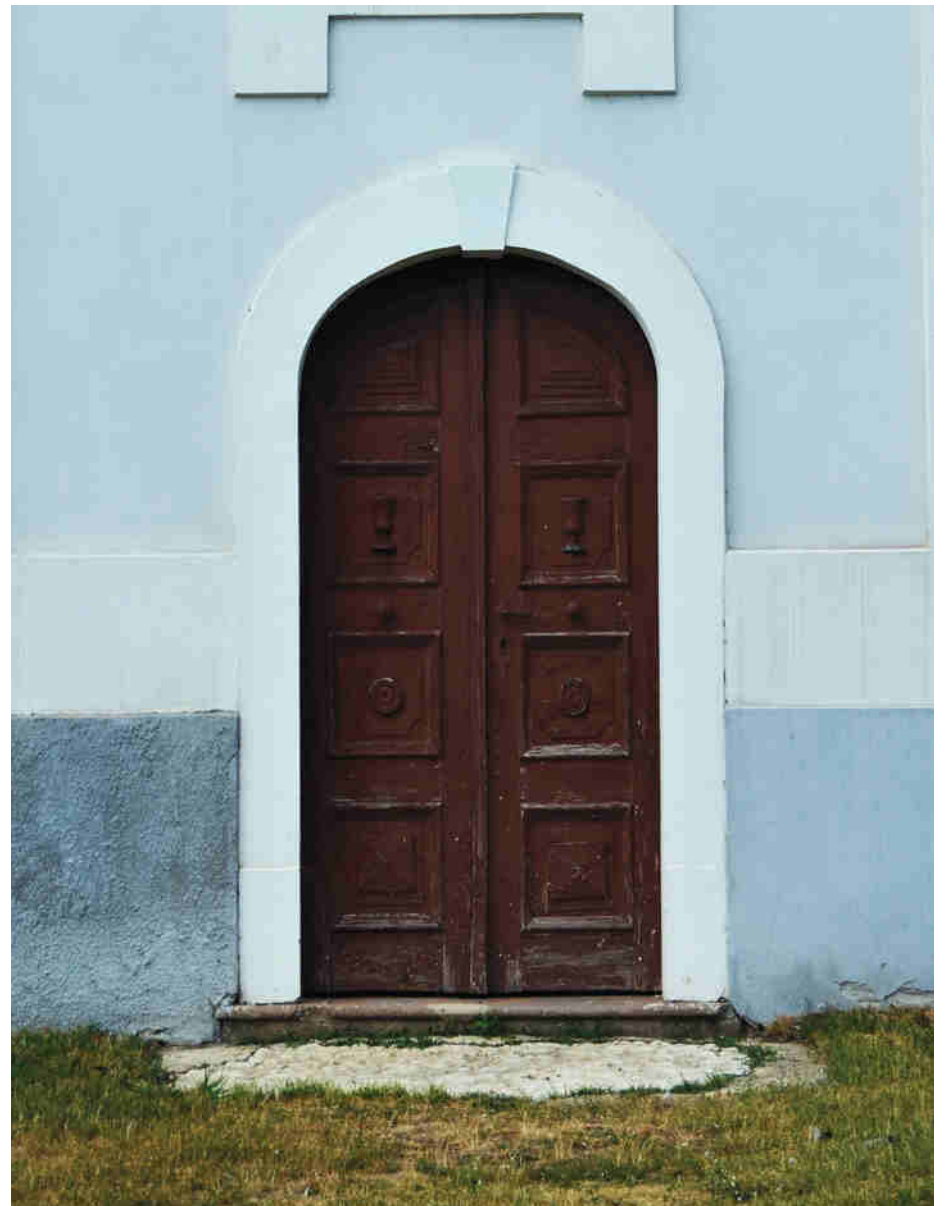

RÉSZLETEK

Az egyszerű, de igényes, jól kitalált, szépen megépített részletek gazdagítják épületeinket, büszkévé tesznek minket. Egy-egy burkolat, eresz, tetőcsatlakozás, párkány részlet díszítőelemként is működik.

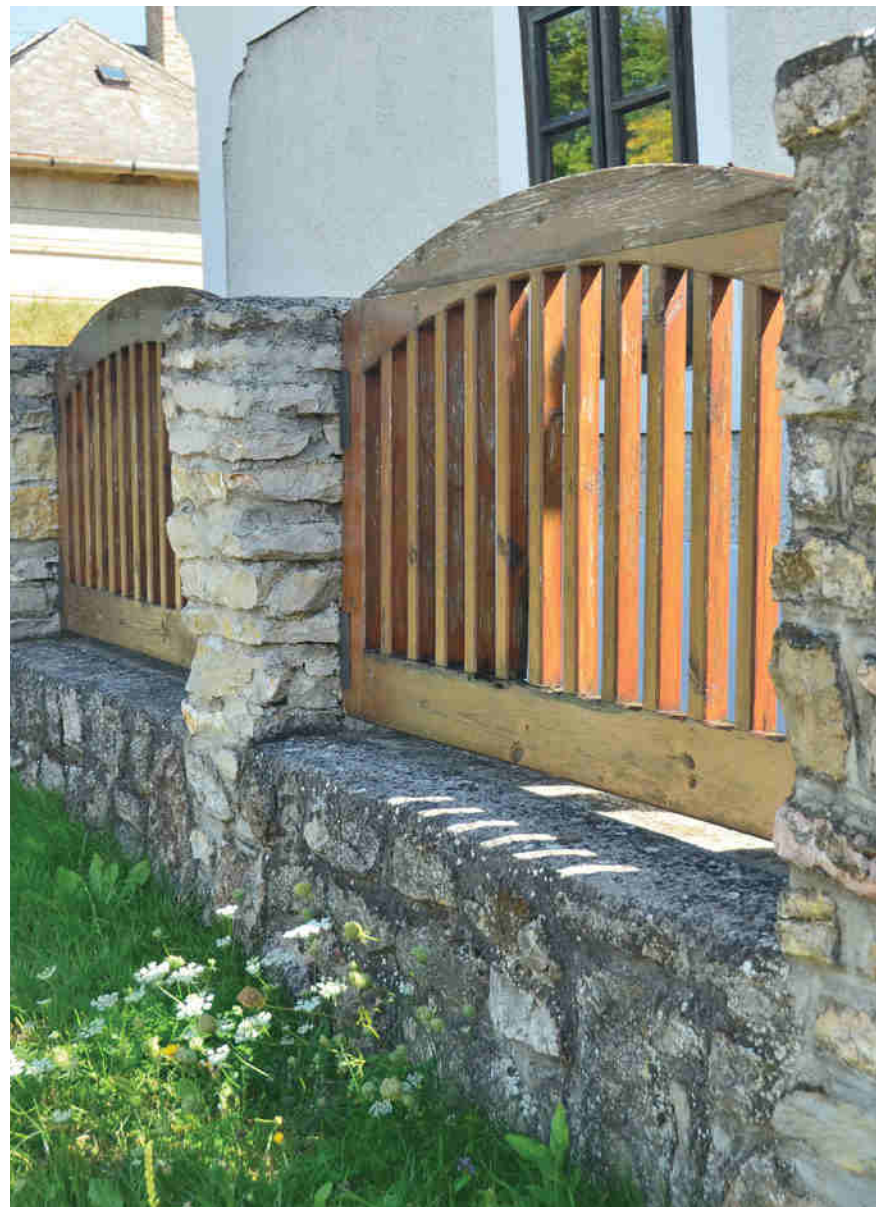

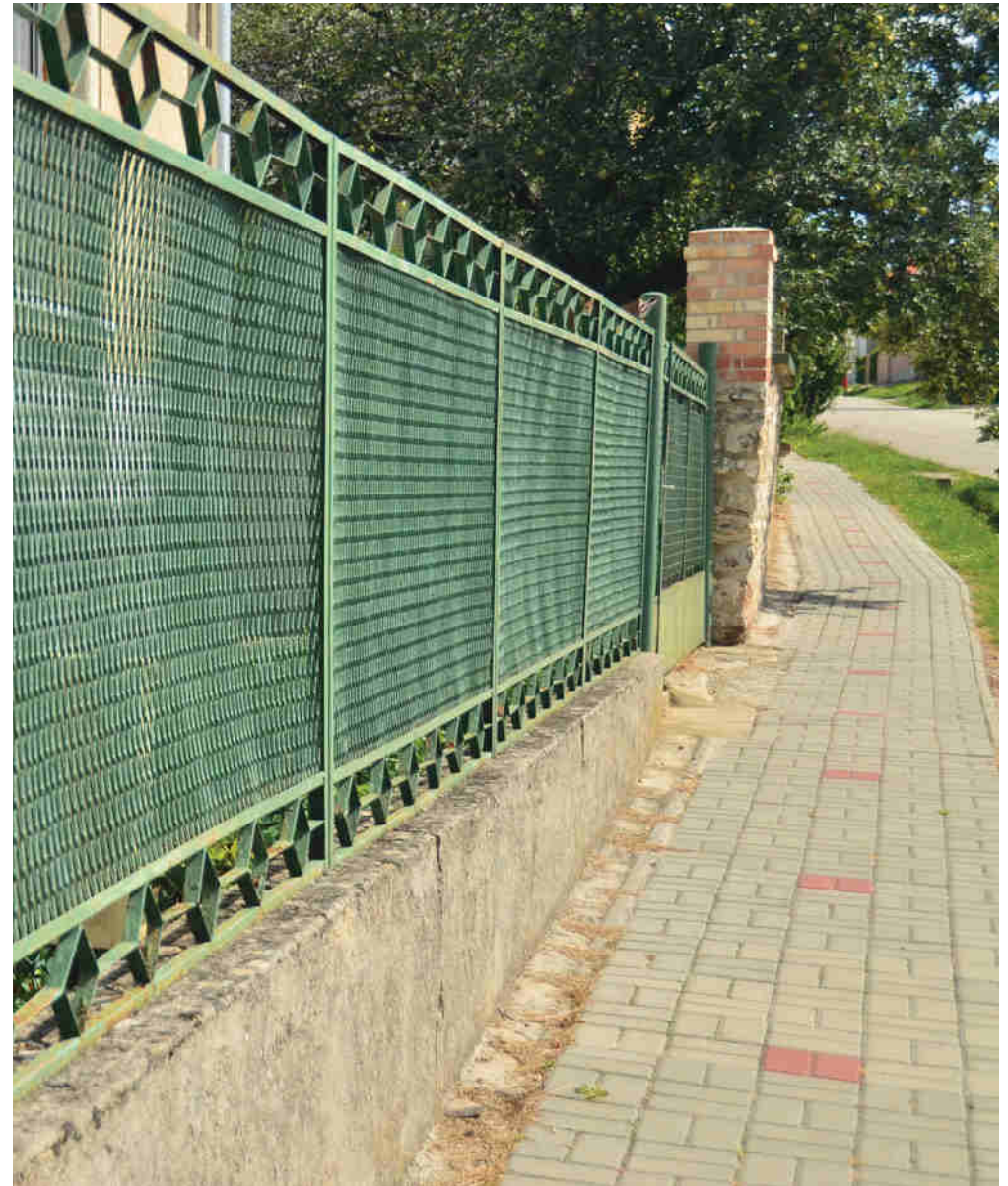
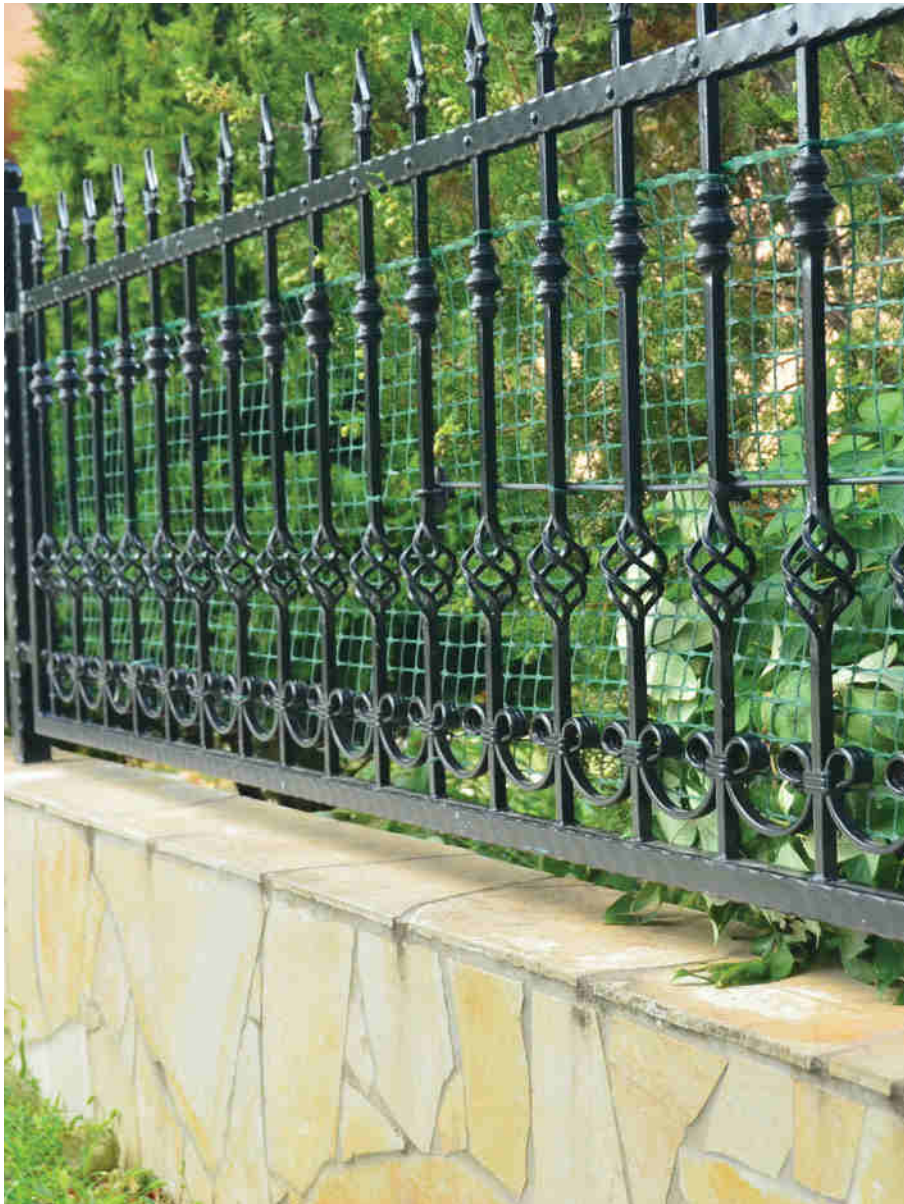

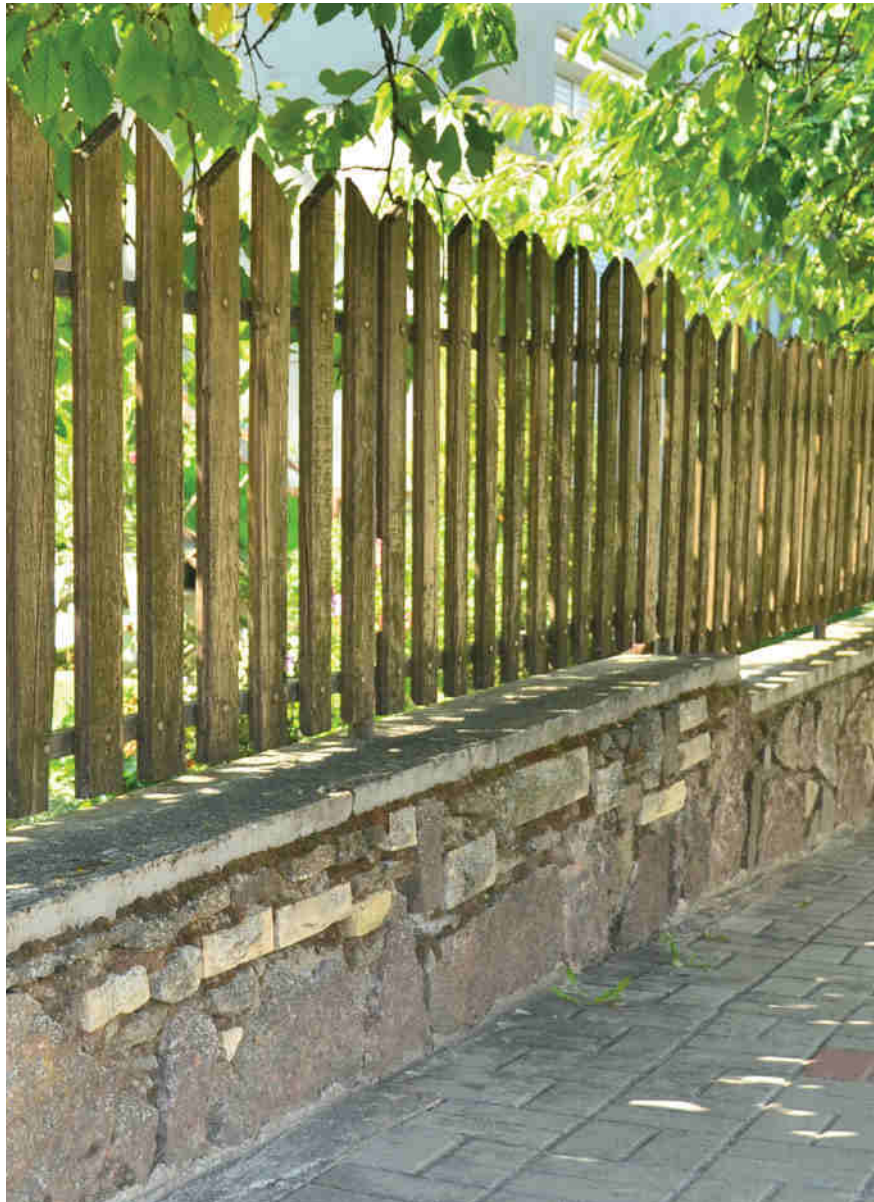
KERÍTÉSEK

A kerítés egyszerre teremt kapcsolatot a közterülettel, ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Térfalat képez, mely lehet tömör, ha magánéletünket szeretnénk óvni, de lehet áttört, átlátható is. Minden településen vannak olyan anyagok vagy formák, amelyek rendszeresen visszatérnek. A történeti településrészekben jellemzően fa, kovácsoltvas, kő kerítésekkel találkozhatunk, így jól látszódik az előkert és az épülethomlokzat teljessége.

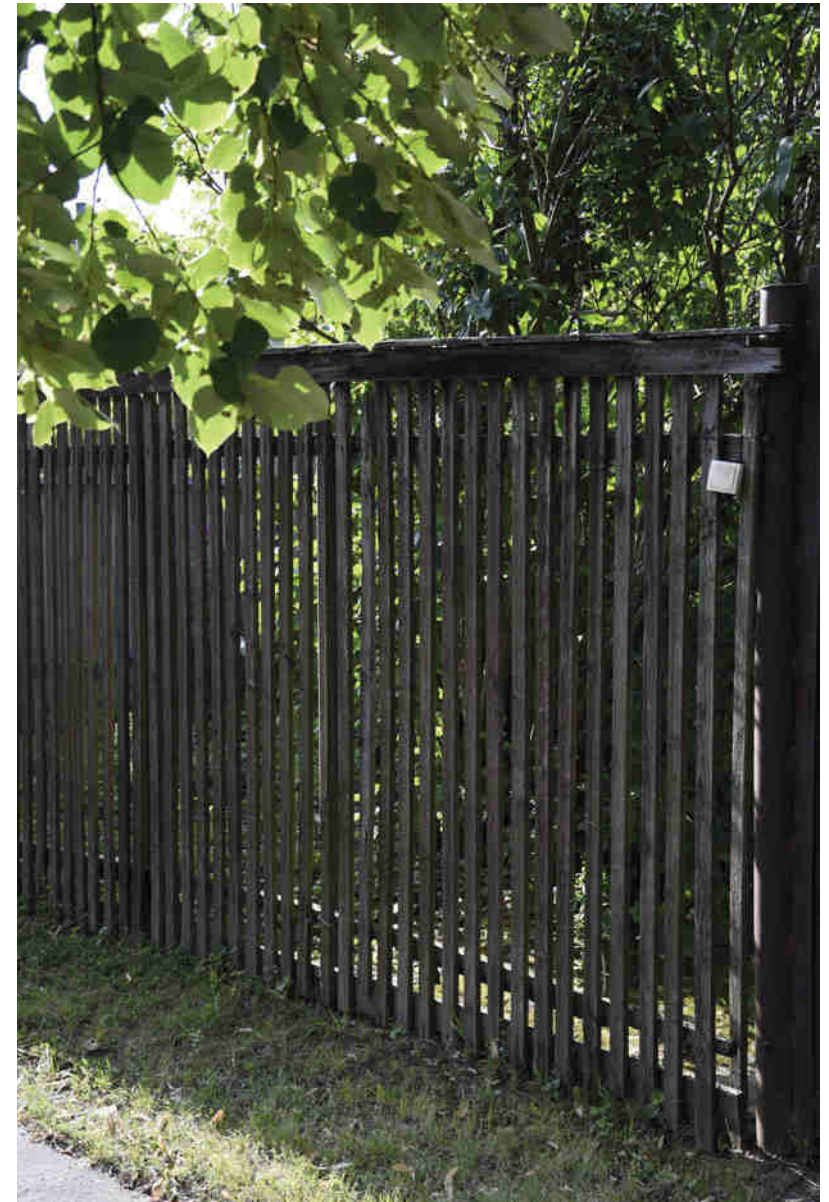

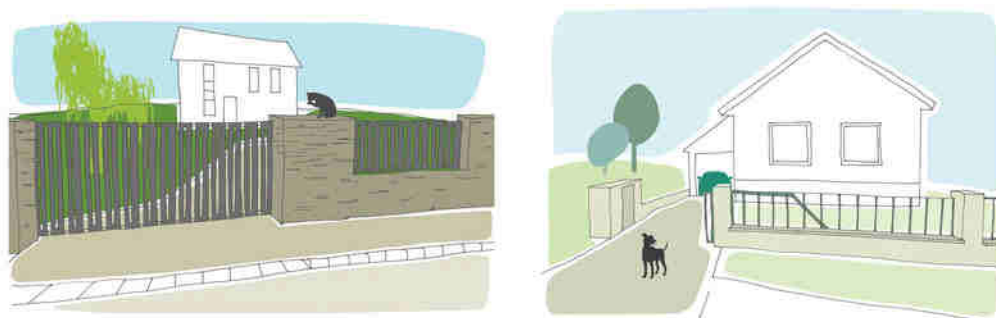

Kerítések terén is beszélhetünk hagyományosan alkalmazott anyagokról, vagy formákról – Tótvázsony esetében ez az átalakuló, új településrészen is látható, amelyek igen szép példái a klasszikusan alkalmazott tótvázsonyi kő és a fa kerítésnek. Az új építésű részeken változatos anyaghasználattal találkozunk: a szárazon rakott terméskő tartóoszloptól kezdve a tégláig, a legtöbb esetben fa köztés elemekkel vegyítve. Jó példái annak, hogy a hagyományos mellett megférnek a modern anyagok, kialakítások is. A kerítések kialakítása során bátran dolgozzunk a lakóépületünkénél is alkalmazott anyagokkal, színekkel: így méginkább harmonikusabb, egységesebb hatást érhetünk el. A kertkapu kialakításakor hangsúlyozzuk a belépés helyét, de kerüljük a túlzottan hivalkodó bejárati kialakítást, különben a ház arca idegenül fog hatni környezetében.

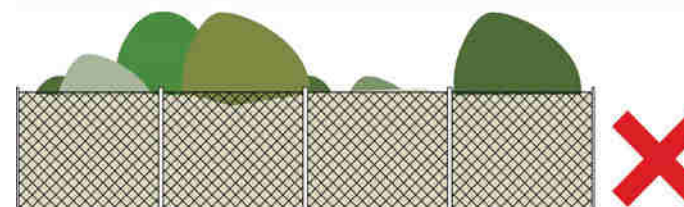
A kertkapu a megérkezés, fogadás kiemelt pontja. A kertkapu és a gépkocsikapu kialakításakor illeszkedjünk a kerítéshez és az épülethez. A kapu legyen hangsúlyos, de ne hivalkodó. Kialakításakor mértékkel alkalmazhatunk helyi hagyományos díszítőmintákat.

Városlőd településrészein az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak

A falszerű, teljesen áttörésmentes kerítések nem elfogadhatóak

Áttört kerítés nádszövettel való zárása nem megfelelő

Teljesen áttört kerítés

Oszlopos, áttört kerítés, tömör lábazati résszel

KERTEK

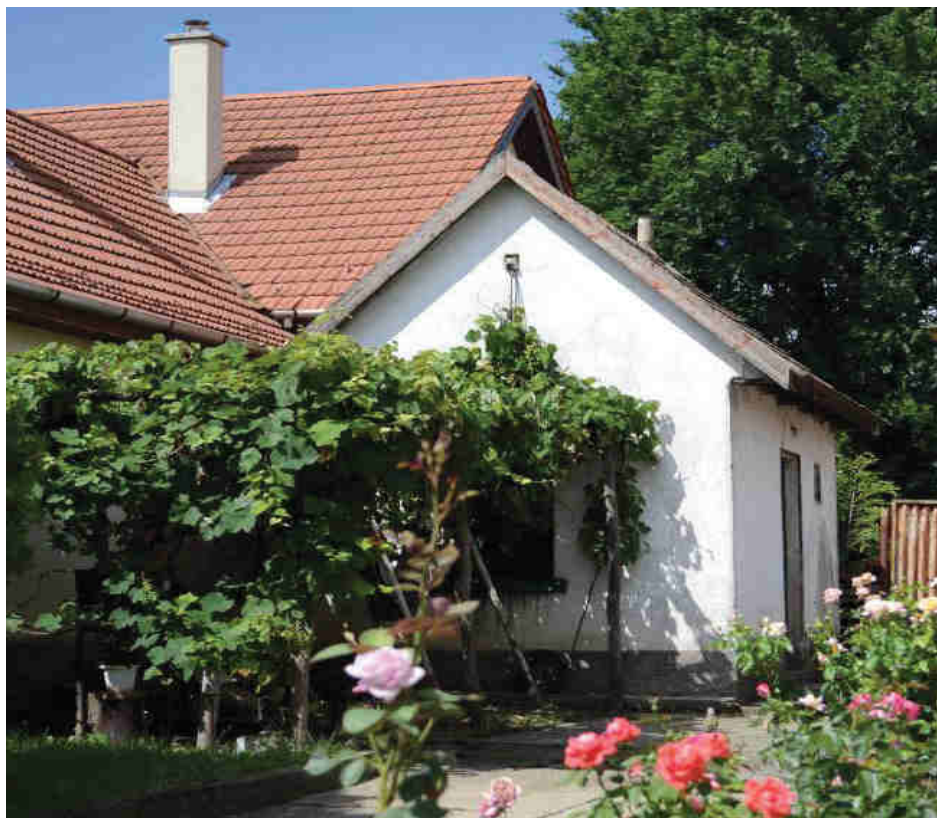
Településünknek és épületeinknek egyaránt illeniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. A történeti településrészben a tájba illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat a déli kitettségű falak közelében ültessünk. Az előkertbe ültetett fák, cserjék helyének megválasztásakor vegyük figyelembe a ház homlokzati kialakítását, nyílászáróinak elhelyezését. A kerti építményeket takarjuk, hogy az épület jobban érvényesüljön. A régi épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fásszárú növényzet megővésére. A ház méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk. Szándékunk szerint magas növényzettel csökkenthetjük, alacsony növényekkel növelhetjük a ház méretének érzetét.

Kertünk teremti meg a kapcsolatot a természettel; annak változása tetten érhető benne, hiszen minden évszakban más-más arcát mutatja. Változatos növényalkalmazással többféle élőlénynek biztosíthatunk életteret. Általában a rejtettebb, intimebb hátsó kertrész a szemlélő előtt észrevétlen marad. Tótvázszyban néhány utcából azonban mégis megcsodálhatjuk a rendszeresen, szeretettel gondozott hátsó kerteket, amelyek nem csak pihenésre, felüdülésre szolgálnak, hanem haszonkertként gyümölcsöket, zöldségeket is termeszthetünk bennük.

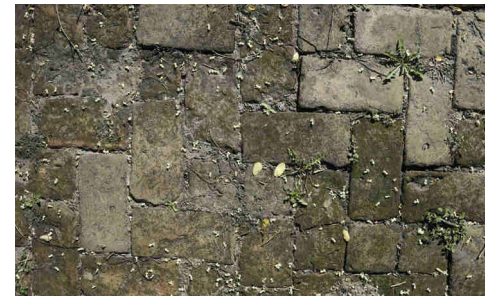
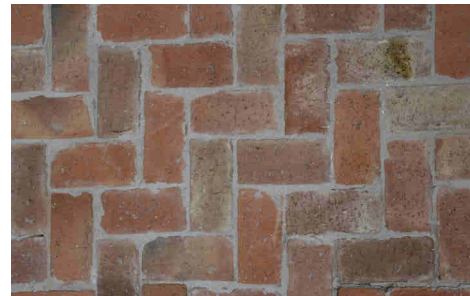
A kert az épített környezet része, közvetlen életterünk szabad térre kiterjesztett közege, amely akkor tölti be szerepét, ha harmonikus egységet képez az épülettel, amelyhez kapcsolódik. A kertalakítás során az épület és a kert stílusa, hangulata harmóniában legyen. Elsődlegesen tehát az épület stílusához, üzenetéhez, közvetített érzetéhez illeszkedő kertépítészeti megoldásokat alkalmazzunk.

A szemlélő számára telkünk láthatóbb része az elő-, illetve oldalkert lehet, amely ilyen tekintetben nem csak védelmi, hanem díszítő szerepet is ellát. Díszes, gondozott előkertünkben nem csak saját magunk, hanem az arra tévedők is gyönyörködhetnek; jó benyomást kelthetünk, és nem utolsósorban hozzájárulunk utcánk, településünk szép arcúlatához. Érdemes olyan fajokat telepíteni, amelyek nem csak virágukkal, hanem levelükkel, termésükkel is díszítenek, így majdnem egész évben színesíthetik udvarunkat.

A kerti építmények a főépülettel azonos építőanyagokból, vagy azzal harmonizálva készüljenek. A pergolák, növényrácsok, gépkocsibeállók, kukatárolók kialakíthatók favázasszerkezettel is, a nyílászárókkal harmonizáló színezéssel. Fémvázasszerkezet kialakításakor annak növényvel való befuttatása javasolt. A hulladéktárolók számára a kertkaputól balra, az épülethomlokzat vonalában alakítsunk ki helyet, növényekkel takarjuk. Helyezzünk el kerti padot, ahonnan gyönyörködhetünk házunkban, kertünkben. Az előkertben a helyi hagyományokhoz illeszkedő, a kiskertet keretező, alacsony fa léckerítés alkalmazása elfogadható, illeszkedve az épülethez és a kerítéshez.

Lehetőleg könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazzunk. A kevésbé használt részeket dekoratív, régi téglából alakíthatunk ki járófelületet. A szegélyeket azonos hangulatú anyagból alakítsuk ki.

A kert egyes részeit alacsonyabb, magasabb növényfalakkal választhatjuk el. Az előkertbe legfeljebb 1,20 m magas cserjék és lágyszárúak telepítése javasolt. Sövények közül a lombhullatókat részesítsük előnyben, magasságuk ne érje el az 1,50 m-t.

Az előkertben gazdag forma- és színvilágú növényeket ültessünk. Bátran alkalmazzunk színes virágú évelőket, egyényári virágokat, ügyelve az egy időben virágzó fajok színharmóniájára. A fák közül leginkább a közepes méretű, laza ágállású fajokat válasszunk. Mértékkel használjunk tömör, sötét lombú növényeket. Az előkert a ház közelsége miatt többnyire igen száraz, melyet a kerttervezés során, a növények kiválasztásánál figyelembe kell venni.

A növényfajok megválasztása nagymértékben járulhat hozzá a település, településrészek karakteréhez. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat válasszunk. A növények kiválasztását meghatározza a hely, ahova ültetjük. Figyeljük meg, mely növények érzik jól magukat évek óta a környező kertekben, vagy kérjük szakember segítségét.

A település előkertjeinek jellegzetes virágzó növényei: a kerti hortenzia (*Hydrangea macrophylla*), a bokorrózsa (*Rosa* sp.), mályvacserje (*Hibiscus syriacus*), orgona (*Syringa* sp.). A kertekben a szőlő mellett elsősorban gyümölcsfák (dió, szilva, alma, körte) és a környék őshonos növényei ültetendők. Kerüljük a tuják, és egyéb tűlevelű örökzöldek alkalmazását.

Alkalmazható növényfajok:

Fák

<i>Acer campestre</i>	Mezei juhar
<i>Acer platanoides</i>	Korai juhar
<i>Acer pseudoplatanus</i>	Hegyi juhar
<i>Acer tataricum</i>	Tatár juhar
<i>Alnus glutinosa</i>	Mézgás éger
<i>Carpinus betulus</i>	Gyertyán
<i>Fraxinus excelsior</i>	Magas kőris
<i>Juglans regia</i>	Közönséges dió
<i>Platanus acerifolia</i>	Platán
<i>Prunus amygdalus</i>	Mandula
<i>Quercus robur</i>	Kocsányos tölgy
<i>Salix alba</i>	Fehér fűz
<i>Tilia cordata</i>	Kislevelű hárs
<i>Tilia tomentosa</i>	Ezüsthárs

Alacsony termetű fák

Alacsony termetű gyümölcsfák (meggy, szilva)	
<i>Crataegus</i> l. 'Paul's Scarlet'	Bíborvirágú galagonya
<i>Pyrus calleryana</i> 'Chanticleer'	Kinai körte
<i>Sorbus borbásii</i>	Borbás-madárberkenye
<i>Tilia tomentosa</i> 'Bori'	Ezüst hárs 'Bori' fajtája

Cserjék

<i>Berberis vulgaris</i>	Közönséges borbolya
<i>Buxus sempervirens</i>	Puszpáng (temető!)
<i>Cornus mas</i>	Húsos som
<i>Cornus sanguinea</i>	Veresgyűrű som
<i>Corylus avellana</i>	Mogyoró
<i>Cotinus coggygria</i>	Cserszömörce
<i>Crataegus monogyna</i>	Egybibés galagonya
<i>Juniperus</i> s. 'Tamariscifolia'	Nehézságú boróka (temető!)
<i>Hibiscus syriacus</i>	Mályvacserje
<i>Hippophae rhamnoides</i>	Homoktövis
<i>Kerria japonica</i> 'Pleniflora'	Boglárkacserje
<i>Kolkwitzia amabilis</i>	Kínailonc
<i>Laburnum anagyroides</i>	Aranyeső
<i>Ligustrum vulgare</i>	Vesszős fagyal
<i>Philadelphus coronarius</i>	Jezsámen
<i>Prunus spinosa</i>	Kökény
<i>Prunus tenella</i>	Törpe mandula
<i>Spiraea cinerea</i> 'Grefsheim'	Hamvas gyöngyvessző
<i>Spiraea vanhouttei</i>	Köz. gyöngyvessző
<i>Syringa vulgaris</i>	Kerti orgona

Évelők

<i>Aster</i> sp.	Őszirózsa
<i>Bergenia cordifolia</i>	Szívlevelű bőrlevél
<i>Calendula officinalis</i>	Körömvirág
<i>Chrysanthemum</i> sp.	Krizantém
<i>Convallaria majalis</i>	Májusi gyöngyvirág
<i>Hemerocallis</i> sp.	Sásliliom fajok
<i>Hosta</i> sp.	Árnyékliliom fajok
<i>Iris pallida</i> 'Variegata'	Dalmát nőszirm
<i>Lavandula angustifolia</i>	Levendula
<i>Rosa</i> sp.	Rózsa fajok
<i>Salvia officinalis</i>	Orvosi zsálya
<i>Sedum</i> sp.	Varjúháj
<i>Sempervivum</i> sp.	Kövirózsa
<i>Yucca filamentosa</i>	Fürtös pálmaliliom

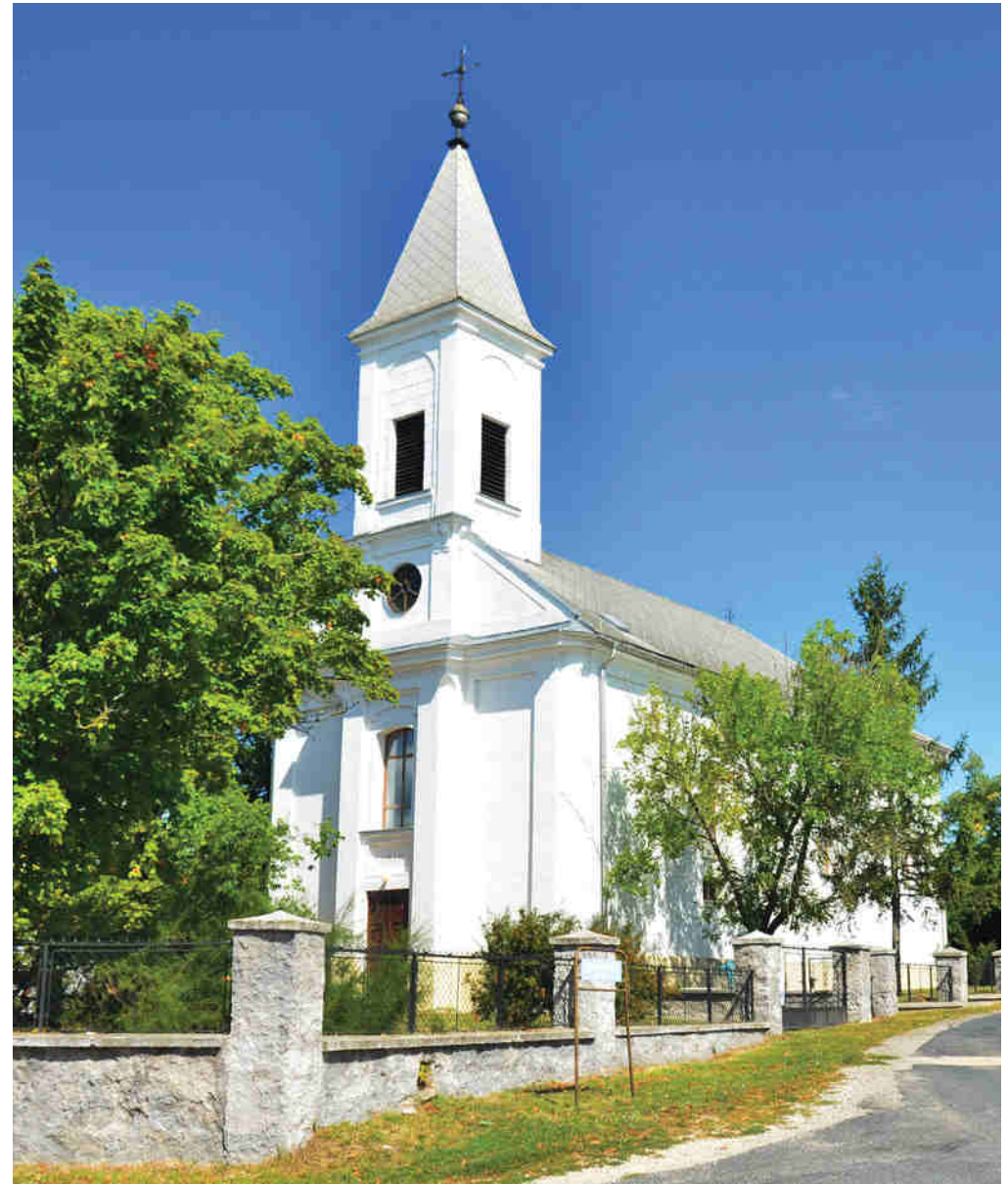
JÓ PÉLDÁK | ÉPÜLETEK, RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

PÉLDÁK ÉPÜLETFELÚJÍTÁSRA

Történeti épületek példaértékű helyreállítására jó példa a tótvázsonyi római katolikus templom felújítása. Visszafoготt színhasználatával, igényesen kialakított részleteivel irányt mutat a hasonló felújításokhoz. A templom környezete rendezett, az utcavonalon álló kerítés harmonizál a templom megjelenésével.

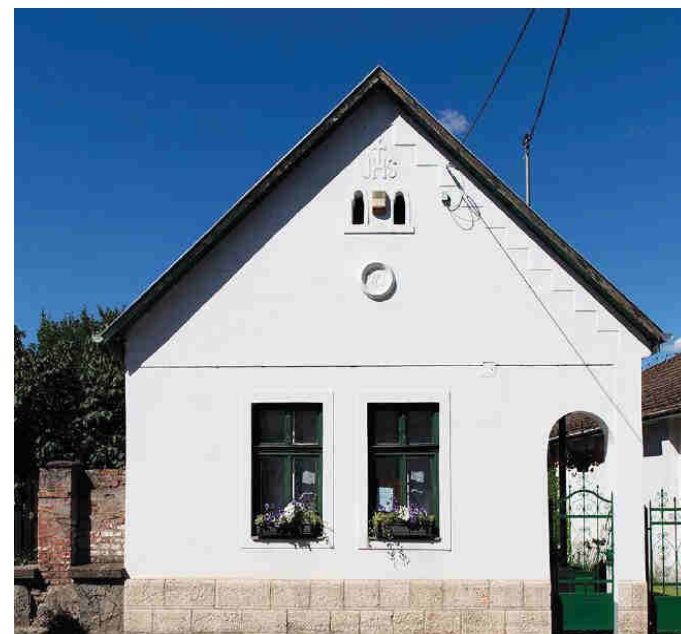
Jó példaként szolgál az alábbi képen látható ház felújítása.

Követendő példája az egyházi épületek felújításának a tótvázsonyi református templom épülete. Visszafogott színhasználatával, igényesen kialakított részleteivel irányt mutat a hasonló felújításhoz.

Nem tótvázsonyi példa az alábbi ház, viszont remek mintaként szolgál az igényes házfelújításhoz.

MAI PÉLDÁK

A történeti, hagyományos oromfalas tömegforma modern vonalvezetésű leképezése ez az épület. A nyílások számának, arányának jó megválasztásával, az egyszerű vakolatarchitektúrával, visszafogott színhasználatával a homlokzat a modern vonalvezetése ellenére is illeszkedik az utcaképbe, nem lóg ki abból.

Ez az épület az arányos homlokzatszerkesztése, tömegalakítása, letisztult, visszafogott formavilágú vonalvezetése és harmonikus anyaghasználat miatt került a példák sorába. A természetes hatású anyagok (pl. kő) és a vakolat alkalmazásának szép példája az épület. A házon alkalmazott anyagok a kerítésfalra is visszaköszönnek, ami így harmonikus, megbonthatatlan egységet alkot az épülettel.

Ezen az épületen az arányos homlokzatszerkesztés, és a természetes anyaghasználat a kiemelendő. A téglaburkolat és a vakolt falfelületek egymást váltva izgalmas homlokzati felületeket hoznak létre. A ház téglaburkolata a kerítés anyagában is visszaköszön. A vízszintes téglasávokat az alacsony, nyírott sövény tovább hangsúlyozza.

A hagyományos természetes anyagok és a modern formák jól megférnek egymás mellett. A világos árnyalatú bontott téglák és a modern formavilágú sötét tónusú antracit nyílászárók harmonikus homlokzatképet alkotnak.

UTCÁK, TEREK

közterületek településképi útmutatója

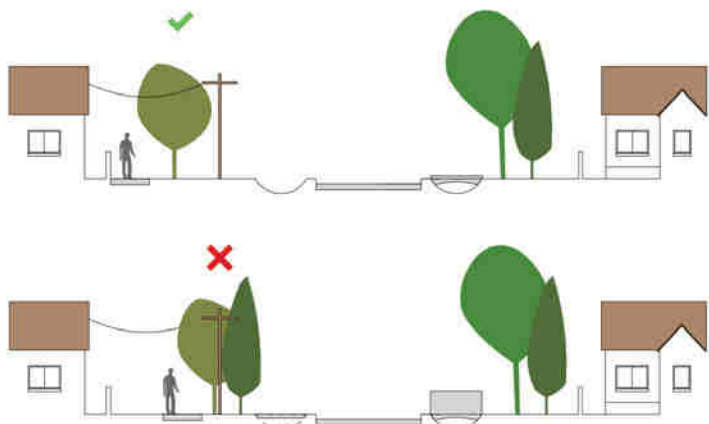
Ha az utcán végigsétálunk, megfigyelhetjük a jellemző beépítési módokat. Városlód településrészein az oldalhatáron álló előkertes, és utcavonalra épülő beépítéssel találkozhatunk. A közterületek tervezésekor is alkalmazkodjunk a meglévő adottságokhoz, utcakeresztmetszethez, jellemző homlokzatmagasságokhoz, tetőformákhoz. Érdekes tekintettel lenni környezetünkre, hogy ne alakuljon ki zavaros utca- és településkép. Éljük a lehetőséggel, tegyük még szebbé településünket!

A virágos, zöld utcák, gondozott terek nagyon fontos hozzátartozói az élhető településnek, és a barátságos, szerethető, esztétikus településképpnek. A közterületeken, utcákon, tereken lévő növényzet fontos szerepet tölt be a település lakóinak életében. A cél egyértelműen ezek megőrzése, fenntartása, és újabbak létesítése.

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. A közterületek megfelelő fenntartása, a már nem használt közterületi elemek elbontása látványos előrelépést jelenthet. A különböző felületek határozott szétválasztása (pl. szegélykövek alkalmazásával) szintén jelentős javulást eredményezhet. Fontos odafigyelnünk a folyamatosan átalakuló településszélek rendezésére. A település vonalas elemei vezetnek a tekintetet, felfűzik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos. A településen áthaladók leginkább e vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonalvezetésére, felszíni és felszín alatti elemeinek tájba illesztésére is.

Az utcakeresztmetszet jól tükrözi a telkek és az utcák viszonyát, a település szerkezetét, ezért fontos, hogy jól használható, harmonikus módon alakítsuk ki. Városlődön a szélesebb utcákkal rendelkező történeti településrészben befogadó, kellemes utcakeresztmetszetet alakíthatunk ki. A járdák közelében alacsony cserjék közepmagas cserjefoltokkal, majd fák, ismét cserjék, végül cserjékkel oldott parkolóhelyek kialakítása kötheti össze a járdát és a közutat. Törekedjünk a térhasználatok világos szétválasztására. Ne alkalmazzunk gyepet az utak, parkolóhelyek közelében, hogy elkerüljük a gyepről parkolást.

A fasorok kiemelik a település fő útvonalait, irányítják a tekintetet. A fasorok kialakításakor ügyeljünk arra, hogy a megfelelő távolságra ültessük őket, figyelembe véve végleges méretüket. Olyan fajokat válasszunk, amelyek nem nőnek bele a felsővezetékbe, egyéb közművezetékbe és az út fölé, akadályozva a biztonságos közlekedést. A jó faválasztással és ültetéssel elkerülhető a csonkolással kialakult fák csúnya látványa.

Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Tótvázasnyban az utcákon őshonos fajokat ültessünk, elsősorban vadkörtét, gyertyánt, juhart és hársat. Kerüljük fasorok kialakítását élénk lombosított fajokból (pl. vérszilva - *Prunus cerasifera* Nigra). Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati ostorfa stb).

Bővebben a telepíthető növényfajokról a nemzeti park által összeállított listáról tájékozódhatunk:

<https://www.bfnp.hu/hu/novenyjegyzek>

A járda és a közút közötti utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között. Az egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy e felületek kapcsolatot teremtsenek az előkertekkel, és egymáshoz is illeszkedjenek, egységes sávot képezzenek. Kerüljük a szemmagasságban takaró növényzet alkalmazását, különösen a kereszteződésekben. Itt a gépkocsivezetők szemmagasságát is figyelembe kell venni! 50-80 cm magas cserjéket, évelőket telepítsünk. A fák gyökereinek megfelelő méretű burkolatlan helyet kell biztosítani a járdák, kerítések gyökér által történő megrongálásának elkerülése érdekében.

A járófelületek, burkolatok kialakítása során a vízáteresztésre, a javíthatóságra, tartósságra és az akadálymentességre egyaránt gondolnunk kell. A burkolat színében a visszafogott, semleges színeket válasszuk. Minden apró burkolatrészletet meg kell tervezni, a kerítések lábazataihoz illeszkedéstől kezdve a zöldfelületek szegélyéig.

A víz környezetünk egyik leglátványosabb eleme, ugyanakkor a kellemes közérzet biztosításának alapja. Az utak, járdák megfelelő vízvezetése alapvető a harmonikus településkép létrehozásához. Ugyanakkor a csapadék hasznosítása, megtartása nagyban megnöveli a szép környezet kialakítását és fenntartását. A történeti részekben az árkok fontos településképi elemek. Az új településrészekben alakítsunk ki ún. esőkerteket, amelyek képesek a lehulló csapadékot megtartani, emellett esztétikus látványt is nyújtanak.

A zárt sorú településrészen a helyhiány miatt a föld alá helyezett csatornával oldjuk meg a vízvezetést.

Az árkokat átszelő gépkocsibehajtók, hidak a történelmi településrész karakteres elemei. Egységes kialakításuk fontos. A hagyományosan kialakult kőhíd megoldást javasolt alkalmazni.

A vízfolyások a település legattraktívabb elemei lehetnek. Tótvázsony karakteres elemei a Hidegkúti-Séd-patak és a Vázsonyi-séd-patak. A település határában halastavak bővítik a településhez tartozó vízfelületek mennyiségét. Környezetüknek alakítása közös ügy.

A közösségi szabadterek azok a találkozási pontok, ahol a településhez, településrészhez és a helyi közösséghez tartozásunkat a természethez kapcsolódva, szabadabban élhetjük meg. Mivel rendszerint hosszabban tartózkodunk ezeken a helyeken, megjelenésük fokozottan fontos. Rendszerint ezért e teresedések összetett tervezését szakemberek csoportja végzi.

A nem megfelelő tér biztosítása rossz használatához, a környezet gyors leromlásához vezet. A teresedések kialakításakor fontos felmérni a használók várható szokásait, a használók számát, a használat időszakait, jellegét. A térformálásban kerüljük a hegyes-szögeket, a befogadó, átölelő térformákat részesítsük előnyben.

A megfelelő mennyiségű és minőségű teret szükséges biztosítani a tevékenységekhez és a közlekedéshez. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

Az átalakuló, új településrészekben még nem alakultak ki közterek, közparkok, közterek. A településszerkezet sajátágaiból fakadóan azonban létrejöttek olyan kisebb teresedések, amelyek nem sorolhatók egy fenti kategóriába sem. Ilyenek például az utak kapcsolódásai, emlékművek környezete, utak találkozásai stb. Ezek rendezése nagyban elősegíti a településképv javítását. Ide lehetőség szerint szárazságtűrő, tájba illő növényeket, illetve az öntözési lehetőség biztosítását javasoljuk.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

reklámhordozók, hirdetőtáblák településképi útmutatója

A hirdetőtáblák, reklámfelületek, cégérek, kirakatportálok a növényekhez és az épületekhez hasonlóan az utcakép részei. Az igénytelen táblaerdő és atolakodó, harsány vagy éppen elhanyagolt kirakat nem más, mint vizuális környezetszennyezés. De hogyan hirdessük portékánkat, szolgáltatásunkat úgy, hogy az ne legyen meghökkentő? Hiszen elsősorban a figyelemfelkeltés a célunk, és nem a járókelők rosszallásának kiváltása. A hirdetés lényege a tájékoztatás, amelyet utcaképbe illően is megtehetünk. Ha lehetőségünk van egy szebb utcakép, településképp megteremtésére, miért ne éljünk a lehetőséggel?

A hirdetés lényege a tájékoztatás, amelyet utcaképbe illően is megtehetünk. Ha lehetőségünk van egy szebb utcakép, településképp megteremtésére, miért ne éljünk a lehetőséggel? Ne feledjük: hirdetéseknel nem a méret, és nem is a mennyiség a lényeg. A hosszútávú gondolkodás az ízlésesen tervezett, igényes arculat mellett teszi le a voksot, mely bizonyítottan hozzájárul a kedvező, bizalmat ébresztő üzleti kisugárzáshoz. Az épületekre helyezett hirdető táblák és vitrinek, cégtáblák, cégérek, falra festett feliratok, reklámok célszerűen egyedi tervezésűek. Azok méretét, formáját, elhelyezését, döntően az épület karaktere határozza meg.

A kevesebb több elvét tartjuk szem előtt: felesleges egy szolgáltatást egyszerre megállítótáblán, fényreklámmal, cégtáblán és zászlón stb. hirdetni. Az ebbe fektetett energiát és pénzt fordítsuk egy, de egyedi tervezésű, időtálló kialakítású táblára. Igaz ez a feliratok kialakítására, a betűtípusok, színek használatára is. A reklám ne takarja el az épületdíszeket, tagozatokat. Adjuk meg a tiszteletet az épület nyílászáróinak, faragott kapuinak – ne ide helyezzük el a cégtáblákat, reklámokat!

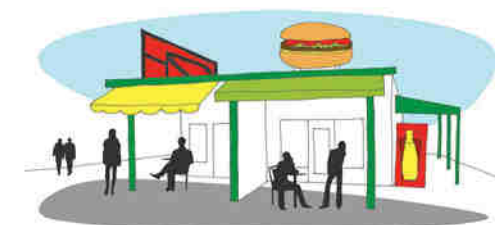
Városlőd történeti településrészén reklámhordozó nem helyezhető el. Cégér, cégtábla elhelyezésekor elengedhetetlen, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához. A település egyéb területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat.

Célszerű egy településen főépítési ajánlás alapján egységes információs táblákat kihelyezni, melyekbe befoglalhatók a kereskedelmi jellegű táblák is. Fontos, hogy a különböző témákhoz színkód alapján megfelelő, meleg tónusú, nem rikító háttérszínt és olvasható, ugyanakkor esztétikus betűtípust válasszunk. A villogó táblák, cégérek nem javasoltak. A jó ötlet nem feltétlenül drága ötlet! Egy drága megoldás is lehet igénytelen, míg kis kreativitással és jó arányérzékkel egy alacsonyabb költségvetésből is minden szempontból időtálló és figyelemfelkeltő megoldás születhet. A védett utcákban a cégéreket műves megoldással készítsük el. Kerüljük a belülről megvilágított típusokat, elegánsabb megoldás a cégér külső megvilágítása.

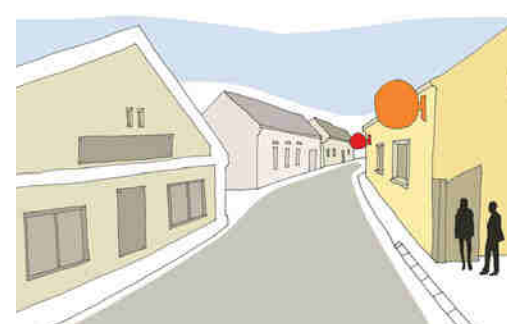
Az esztétikusan kialakított kovácsoltvas kaput elcsúfítják a nem oda illő hirdetőtáblák. Kerüljük ezeket a megoldásokat!

A feliratok egységes színhasználata egységes utcaképet alkot.

A feliratok reklámtáblák használatakor ügyelni kell az egységes megjelenésre. Túlzottan hangsúlyos használatuk befolyásolja a település arculatát.

IMPRESSZUM

TÓTVÁZSONY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

www.totvazsony.hu

8246 Tótvázasony, Magyar u. 101.

Telefon: 88/240-003; 70/316-0045

Polgármester: Sipos Ferenc

polgarmester@totvazsony.hu

Telefon: 06-88/506-790; 06-20/269-2017

Főpítész: Peresztegi Gábor

pgstudiokft@gmail.com

SZERKESZTETTE: Agg Róbert, Németh Nóra

SZÖVEG: Agg Róbert, Németh Nóra

FOTÓ: Peresztegi Gábor

GRAFIKAI TERVEZÉS: Agg Róbert, Németh Nóra

BETŰTÍPUS: Titillium

Tótvázasony, 2017.